

TEGEVUSARUANNE 2021

JA

TEGEVUSKAVA 2022

Hea lugeja,

2021. aastal mõjutas keskuse tööd jätkuvalt koroonaviiruse levik ning ettevõtmiste planeerimisel ja korraldamisel tuli endiselt arvestada rangete piirangute ja keeldudega. Kuna eelnev aasta oli andnud pandeemia ajaks vajalikud töömeetodid ja –vahendid, siis ei jäänud otseselt midagi katki ning keskuse töö jätkus nii reaals- kui ka virtuaalmaailmas. Seminarid, töökoosolekud, rahvusvahelised messid aga ka laste teematunnid ja huviringid toimusid vastavalt võimalustele kas keskuses või e-keskkonnas ning töötajad kasutasid kodukontorit.

Keskus jätkas tegutsemist kõigis neljas teenusvaldkonnas: lastekirjanduse arendamine, kogud ja lugejateenindus, lastekirjanduse populariseerimine ning lastekirjanduse rahvusvahelistumine. 2021. aasta muutsid märkimisväärseks Eesti lastekirjanduse autorite andmebaasi ELLSA ja keskuse uue kodulehe avamine, lugemisprogrammi „Lugemisisu“ laienemine, Põhjamaade lastekirjanduse tegelusnäituse „Raamatuuputus“ valmimine, mitmed loomekonkursid ning otsus olla 2025. aastal Bologna rahvusvahelisel lasteraamatumessil peakülalise staatuses.

Lasteraamatute poolest oli see aasta rikkalik – kirjandust ilmus palju ning saak oli kirju nii sisult kui ka žanrilt. Head lugemisvara ilmus kõikidele vanuserühmadele ning raamatukogude laenutuste arvud kasvasid. Kui kohati tundus, et inimestel hakkab tekkima kriisiolukorra väsimus ning uut energiat napib, siis vastupidiselt üle-eestiline laste lugemisprogramm „Lugemisisu“ sai hoogu juurde. Sügishooajal liitus programmiga 196 raamatukogu (2020 - 147 raamatukogu). Programmi toimimisele aitas palju kaasa lisaelarvega saadud 100 000 eurot raamatute ostuks osalevatele raamatukogudele ning oktoobris toimusid liitujate stardikoolitused. Rõõmustav on, et seminaride ja õpipäevade kolimine veebi ja sündmuste järelvaatamine on märkimisväärselt tõstnud nendest osasaajate arvu.

2021. aasta oli rahvusvaheliste suhete valdkonnas edukas kuigi silmast-silma kohtumisi toimus vähe. Eesti lastekirjanduse tõlkeid ilmus rekordiliselt 48 (ilmumise ootel on 44) ning Müncheni Noorteraamatukogu valis ka sel aastal maailma parimate lasteraamatute kataloogi 3 Eesti kirjaniku teosed. Endiselt napiks jäi kahjuks autorite välisesinemisi ning -näitusi. Rahvusvahelist koostööd ergutas aga kolme Balti riigi ühisprojekt „Inimõigustealased miniraamatud lastele“, milles osales igast Balti riigist kuus illustraatorit ja kuus kirjanikku. Ühistööna valminud 18 miniraamatut tõlgitakse erinevatesse keeltesse ning neid tutvustatakse järgmise aasta rahvusvahelistel üritustel.

Oli ka organisatsiooni sissevaate ja korrastamise aasta, mille tulemusel sai analüüsitud keskuse teenuseid ning uuendatud mitmeid tööloike ning pööratud senisest suuremat tähelepanu klientide tagasisidele.

Keerukad ajad tõstavad eriti selgelt esile koostöö olulisuse ja tõdemuse, et üksi ei tee midagi. 2021. aasta oli keskusele edukas ning selle eest oleme tänulikud kõigile oma kaasteeliste, kes aitasid kirjanduselu muuta sisukaks ja põnevaks.

Triin Soone,
keskuse direktor

SÜNDMUSED 2021

- 11.01. – kuulutati välja Fotokunsti keskuse Fotografiska ja ELKi loovkirjutamise konkursi „Kas pilt ütleb rohkem kui 1000 sõna?“ võitjad
- 30.01. - Eesti kirjanduse päeva tähistati ülemaailmselt Aino Perviku „Kunksmoori“ lugemisega
- 4.02. - Jaan Rannap pälvis Eesti Kultuurkapitali kirjanduse sihtkapitali elutööpreemia
- 11.02. - ERRi kultuurisaates OP kuulutati välja 2020. aasta kauneimad raamatud, keskuse eripreemia pälvis Marja-Liisa Plats piltidega Triinu Laane raamatule "Luukere Juhani juhtumised"
- 12.02 - ELKis avati Poola kirjaniku ja filosoofi Stanisław Lemi raamatu „Robotite muinasjutud“ põhjal valminud näitus ja esitleti eestikeelset väljaannet kirjastuselt Päike ja Pilv
- 25.02. – ELKis toimus Eesti Lugemisühingu pildiraamatute ettelugemise 3MR projekti õppekava ja meetodikat tutvustav seminar
- 5.03. – seoses koroonaviiruse levikuga suleti keskus külastajatele
- 11.03. – veebis toimus iga-aastane lastekirjanduse aastakoosolek, koostöös Lastekaitse Liidu ja Rahva Raamatuga kuulutati välja "Head lasteraamatud 2020" ja "Head noorteraamatud 2020"
- 11.03. - Venemaa Riiklikus Lasteraamatukogus avati Tallinna illustratsioonitriennaali näitus "Pildi jõud"
- 14.03. – Eesti Kultuurkapitali lastekirjanduse aastapreemia pälvis Juhani Püttsepp raamatuga „On kuu kui kuldne laev“, nomineeriti Maarja Kangro „Isa kõrvad“, Triinu Laan „Luukere Juhani juhtumised“, Piret Raud „Juurtega aed“, Reeli Reinaus „Morten, Emilie ja kadunud maailmad“, Anti Saar „Suur koogitegu“
- 17.03. - Poolas Szczecinis Pommeri hertsogilossis avati Eesti raamatukunstnike näitus "Salaelud"
- 31.03. - Dubais toimuva maailmanäituse raames avaldati digitaalne lasteraamat „Lastejutte üle ilma“. EXPO Dubai Eesti Esinduse ja ELKi koostöös jõudis raamatusse Jakob Kõrvi muinasjutt „Kaluri kimbatus“ Edgar Valteri illustratsioonidega
- 2.04. – tähistati rahvusvahelist lasteraamatupäeva, mille puhul IBBY Ameerika Ühendriikide sektsioon saatis maailma lastele kuuba-ameerika lastekirjaniku Margarita Engle (1951) kirjutatud sõnumi. Sõnumiga kaasnes plakat, mille autoriks on tuntud Brasiilia lasteraamatuillustraator Roger Mello (1965). ELK avaldas sotsiaalmeedia kanalites lastekirjanduse äraarvamismängu
- 5.04. – valmis virtuaalne haridusprogramm „Kust mõtted tulevad?“ II kooliastmele (4.-9. klass)
- 22.04. - ilmus ingliskeelne kataloog „Children’s Books From Estonia“
- 29.04. – ELKis avati eesti illustraatorite ühisenäitus „Libarebane. Rebase võlu“
- 3.05. – ELK avas taas külastajatele ukseid
- 6.05. - avati EKA avatud akadeemia raamatuillustratsiooni kursuse lõputööde näitus ELKis
- 15.05. - üleriigilise 3.–4. klasside õpilaste kirjandusmängu võitsid Gregor Kirpu, Mattias Dvorov ja Kerdo Marten Jürnas Lääne-Virumaalt (Tapa Gümnaasium). Teise koha said Marta Ruthe, Marten Kinna ja Delisa Ernits Võrumaalt (Kääpa Põhikool). Kolmanda koha Lola Liivamägi, Brigita Rehe ja Rea Varik Läänemaalt (Kullamaa Keskkool)
- 17.05. - Poolas Gdanskis Nadbałyckie kultuurikeskuses avati Eesti illustraatorite grupinäitus "Salaelud" ning Peterburi Kunstnike Liidu suures näitusesaalis illustratsiooni- ja nukunäitus "Libarebane. Rebase võlu"
- 17.05. – ELKis avati rahvusvaheliselt tunnustatud Valgevene kunstnike Alexander Demidovi ja Hanna Karaleva maalinäitus "Elus – elutu"
- 19.05 - lasteraamatukoguhoidjate õpipäev ELKi virtuaalruumis. Muhvi auhinna pälvis Mirjam Kaun Tallinna Keskraamatukogust noortekirjanduse järjepideva ja sisuka tutvustamise eest sotsiaalmeedias ning ERRi noortesaade "Nova" kirjanduse ja lugemise populariseerimise eest
- 22.05. - ELK avas uue kodulehe ja lastekirjanduse autorite andmebaasi ELLSA
- 1.06. - Kadri Hinrikus, Kairi Look ja Elina Sildre käisid ELKi kevadtuuril „Tuleme külla!“ Viljandimaal
- 2.06. - algas ELKi kureeritud rahvusvaheline lasteraamatute projekt "Diversity and Human Rights Literature for Children from Baltic Authors"
- 5.06. - 29. Sten Roosi muinasjutuvõistluse võitjate autasustamine ELKis. Esimese koha pälvis Triinu Kree Viljandi Kesklinna Kooli 9. klassist

14.06. - toimus virtuaalne rahvusvaheline Bologna lasteraamatumusess

15.06. - Saksa kunstniku Aljoscha Blau isikunäituse "Guašiga kirjutatud lood" avamine ELKis

17.06. – osaleti programmiga Eesti Vabariigi Presidendi roosiaia lasteüritusel

2.07. – Martin Veismanni loodud ELKi uus visuaalne identiteet pälvis loovkonkursil Kuldmuna 2021 Kindermuna eripreemia

2.08. – avati Ülle Meistri mälestusnäitus „Pildid, mis kunagi raamatusse ei jõudnud“

3.08. - Itaalia illustraatori Alessandra Manfredi isikunäituse „Loodusega üks“ avamine ELKis

26.08. – rahvusvahelisel Läänemere päeval avati ELKis Põhjamaade lastekirjandust tutvustav tegelusnäitus "Raamatuuputus. Seiklus läbi Põhjamaade lugude"

30.08. - Itaalia illustraatori Fabiana Bocchi isikunäituse „Unelmate teater“ avamine ELKis

14.-19.08 - ELKi korraldatud laste loovuslaager VASS Pivarootsis

6.09. - kuulutati välja 30. Sten Roosi muinasjutuvõistlus

11.09. - lasteprogramm „Lastelugude laat“ Kadrioru kirjandustänav festivalil

21.09. - Edgar Valteri nimelise illustratsioonipreemia pälvis Anne Pikkov, nominendid olid Katrin Ehrlich, Piret Raud, Urmas Viik ja Catherine Zarip. Žürii eripreemia pälvis Lucija Mrzljak

17.09. - lugemisprogrammi "Lugemisi" stardikoolitused raamatukoguhoidjatele

20.-24.09. - Islandi illustraatori ja kirjaniku, näituse „Raamatuuputus“ idee autori Kristín Ragna Gunnarsdóttiri külaskäik Eestisse ja esinemine ELKis

29.09. – lastekirjanike tuur „Tuleme külla!“ Tartumaal Alatskivis ja Kõrvekülas, esinesid Kadri Hinrikus, Jaanus Vaiksoo, Anu Kalm

1.10. - algas „Lugemisi“ programmi 4. hooaeg, milles osaleb 196 raamatukogu, 3.-4. klasside lastele kuulutati välja võistlus „Teeme ise ajakirja“

5.10. - ilmus ELKi koostatud Eesti illustraatoreid tutvustav kataloog „I am an Estonian illustrator“

7.10. - Baltimaade illustraatorite näituse „Jookseb koos huntidega. Libahunt“ avamine Itaalias Napolis

12.10. - Eesti Rahvuskomitee Ühendriikides (Estonian American National Council, Inc.) valis Juhani Püttsepa lasteraamatu „On kuu kui kuldne laev“ Visnapuu kultuuri- ja kirjandusauhinna nominendiks

13.10. – 10. korda toimunud lastejutuvõistluse „Minu esimene raamat“ I-II kohta jagavad Maris Mändeli käsikiri „Tüdruk vagunelamust“ ning Heidi Raba käsikiri „Ruuben, Tobias ja Lilli“

20.10. – 28. korda tähistati ettelugemise päeva, Eesti Vabariigi President Alar Karis kutsus nii suuri kui väikseid raamatusõpru päevast osa võtma, üleriigilise ettelugemisvõistluse „Ega mets tühi ole“ võitis Hugo Marten Härma Jõgeva Põhikoolist

20.-24.10. - Eesti lastekirjandus Frankfurdi raamatumusessil. Kataloogis „The White Ravens“ esindasid Eestit Triinu Laane ja Marja-Liisa Platsi "Luukere Juhani juhtumised", Juhani Püttsepa ja Gundega Muzikante "On kuu kui kuldne laev" ning Anti Saare ja Anne Pikkovi "Anni asjad"

26.10. - seminar „Laps kirjanduses 9. Laps ja keskkond“ koostöös Eesti TA Underi ja Tuglase Kirjanduskeskusega ja Soome Instituudiga

11.11. - loomekonkursi Põlvepikuraamat võitsid kirjanik Kadri Kiho ja illustraator Stella Salumaa käsikirjaga „Endel ja Kati“, 2. koha pälvis Kertu Sillaste „Väikeses majas“ ning 3. koha Liis Kivirandi kirjutatud ja Pamela Sameli illustreeritud võistlustöö „Toru“

15.11. – ELK osales PÖFF Shorts animafilmide programmi koostamises ja žüriis

19.11. - Tartu VII lugemisseminari raames valmis video uuemast lastekirjandusest

20.11. - ERKFi Härmatali allfondi stipendiumi pälvisid Kadri Ilves, Gerda Märten ja Epp Petrone

24.11. – Tallinna koolide õpilaste esseekonkursi „Jäljed minu järel“ võitjate autasustamine

2.12. - Komimaa pealinnas Sõtkõvkaris avati Eesti illustraatorite näitus „Jõulumuinasjutt“

3.12. - ilmus ajakirja Nukits 27. number

11.12. – ELKis avati vene illustraatori Anton Lomajevi isikunäitus „Pähklipureja“ ja Stuudio 14 näitus „Millest jutustab mets“

ORGANISATSIOON JA JUHTIMINE

2021. aastal mõjutas keskuse tööd jätkuvalt lainetena käiv koroonaa epideemia. Haiguse leviku piiramiseks ja ohjamiseks kuulutas Vabariigi Valitsus 5. märtsil 2021 Eestis taas välja eriolukorra ning keskus suleti külastajatele. Juba varasemast kogemusest jätkus töö suuresti virtuaalselt ning teenuseid pakuti kontaktivabalt. Leevendust tõi suvi, kuid sügisel piirangud jätkusid.

2021. aastal hindas keskuse toimimist ja teenuseid kultuuriministeeriumi siseaudit. Keskenduti kolmele põhiteenusele: raamatukoguteenus, kogude korraldus ning lastekirjanduse rahvusvahelistumine. Auditis toodud tähelepanekute parendamiseks koostati tegevuskava, millest valdav osa teostati aasta lõpuks.

Aasta teises pooles analüüsiti keskuse põhiteenuseid ja teenuskaarti. 2022. aastast on keskusel kolm põhiteenust: lastekirjanduse arendamine, lastekirjanduse populariseerimine ning lastekirjanduse rahvusvahelistumine. Keskuse kogusid käsitletakse edaspidi ressursina nende kolme põhiteenuse pakumiseks. Samuti täpsustati mõõdikuid ning keskuse statistika kogumise põhimõtteid.

Alustati kliendi tagasiside ja teenuste hindamise süsteemi loomist ning soovitusindeksi kasutusele võtmist. Selle väljatöötamiseks valiti partneriks firma Kliendiuuringud.ee. Koostöö esimese etapina kaardistati täpsemad sihtrühmad ning tagasiside saamise meetodid. Esimesed kliendiuuringud toimuvad 2022. aasta alguses.

Personal

2021. aastal töötas keskus 18 inimest, sama palju oli ka ametikohti. Avalikud konkursid toimusid teabetalituse juhataja ja administraatori ametikohtadele. Välissuhete juhi ametikohal asendus tähtajaline tööleping tähtajatu töölepinguga.

Töötajad osalesid vastavalt võimalustele erialastel koolitustel. Seoses koroonaviirusest tingitud piirangutega oli valdav osa koolitustest veebis.

Jätkuvalt oli fookuses töötavishoiuga tegelemine ning töötajate kaitsmine koroonaviiruse eest. Kõik töötajad said võimaluse vaksineerida gripi vastu ning kõigile on vabalt kättesaadavad meditsiinilised maskid ja koroonaviiruse kiirtestid.

Eelarve

Keskuse 2021. aasta eelarve tulud olid planeeritud 815 357 eurot, millest personalikulu oli 397 197 eurot ning majandamiskulu 161 026 eurot. Riigi Kinnisvarale haldusteenuse eest tasumiseks eraldati 219 134 eurot. Omatulu oli planeeritud 38 000 eurot (laekus 24 720 eurot). Töötajate palgad jäid 2020. aasta tasemele.

2021. aastal jätkus tasuliste teenuste osutamine samas valikus, kuid olulise muudatuse käibes ja omatulu laekumises tõi kaasa koroonakriis – laekunud omatulu jäi poole väiksemaks võrreldes koroonaeelse ajaga. Koolide distantsõppe tõttu langes kooligruppide külastatavus ning turistide puudusel müügileti käive. Samuti jäid keskusel mitmel korral ära programmilised üritused. Laste pika ja väsitava distantsõppe tõttu vähenes ka huviringides osalejate arv.

2021. aastal oli keskuse kogude täiendamiseks planeeritud 23 000 eurot. See võimaldas kogusid komplekteerida nii sisult kui ka eksemplaarsuselt rahuldaval tasemel. Samuti tegeleda aktiivselt lugejateeninduse- ja kinniskogu järelkomplekteerimisega.

Sihtotstarbelisi tulusid laekus 8040 eurot järgnevalt:

Eesti Kultuurkapitalilt kokku 4500 eurot järgmistele projektidele:

- Lastekirjanike tuuri „Tuleme külla!“ esinemistasudeks 1200 eurot;
- Laste loovuslaagri VASS esinemistasudeks 900 eurot;
- Ajakirja Nukits honorarideks 2400 eurot.

Kultuuriministeeriumilt 2340 eurot lugemisprogrammile „Lugemisisu“ ja 1200 eurot lasteraamatukoguhoidjate õpipäeva esinemistasudeks.

2021. aasta aprillis vastu võetud riigi lisaeelarvega, mis tulenes COVID-19 kriisist, eraldati keskusele 100 000 eurot teavikute soetamiseks lugemisprogrammis „Lugemisisu“ osalevatele raamatukogudele.

Keskuse 2022. aasta eelarve on kinnitatud summas 848 686 eurot, millest tegevuskulu riigituludest on 770 454 eurot sh personalikulu 408 269 eurot, majandamiskuludeks 138 026 eurot, vahendid Riigi Kinnisvara ASile 241 391 eurot. Teavikute hankimiseks põhivarana on kavandatud 23 000 ning omatulu prognoos on 38 000 eurot.

Haldamine

Keskuse vara haldamise ja hooldustööde eest vastutab Riigi Kinnisvara AS (RKAS). Regulaarselt hooldati tehnosüsteeme ning likvideeriti törked, kiirelt ja kvaliteetselt teostati majas väiksemaid parandustöid. Seoses lepingute lõppemisega ja uute hangete korraldamisega vahetusid mitmed teenusepakkujad. Valdavalt sujus koostöö RKASe ja partneritega hästi, mõningaid probleeme esines puhastusteenuse pakkujaga.

Koostöös RKASega teostati suvise kollektiivpuhkuse ajal järgmised remonttööd:

- rõdu- ja luugisaali ning pööningu seinte värvimine;
- käsipuu paigaldus tagumisele sisetrepile;
- kaabeldustööd seoses väliekraani paigaldamisega;
- hoovimüüri hooldus.

2020. aastal alustatud koostöö disainer Kärt Maraniga leidmaks maja välisviitadele uued visuaalsed ja tehnilised lahendused, kahjuks lõpuni ei teostunud. Keskuse hoone välisfassaadile paigaldati väliekraan, kuid asutuse sildi ideekavandit Tallinna Muinsuskaitseamet ei kinnitanud. 2022. aastal püütakse leida uued lahendused.

IKT arendused

Kõik IKTga seotud haldusteenused ja arendused on koostööpartnerite hallata:

- Rahandusministeeriumi infotehnoloogiakeskus (RMIT) - infoturbe ja arvutitöökohtade haldusteenus, leping on sõlmitud tsentraalselt läbi kultuuriministeeriumi;
- Greip IT OÜ - serverite haldusteenus, ekspositsioonide tehnika haldus;
- Deltmar OÜ - raamatukogu info- ja kataloogisüsteemi RIKS haldusteenus;
- Telia Eesti AS - interneti ja sideteenused;
- ID Süsteemide AS - kassasüsteemi Buum haldusteenus;
- 1kDigital OÜ – kodulehe ja ELLSA andmebaasi haldusteenus;

- Webware OÜ - dokumendihaldussüsteemi Webdesktop haldusteenus.

Maja välisfassaadile paigaldati väliekraan koostöös firmaga RGB Balti OÜ ning luugisaali esitlustehnika firmaga Avitron OÜ. Koostöös firmaga 1K-Digital loodi ja avati uus keskuse koduleht ning lastekirjanduse autorite andmebaas ELLSA.

Turundus ja kommunikatsioon

2021. aastal jätkati keskuse turunduse ja kommunikatsiooni kanalite kaasajastamist, et parendada valdkonna info kättesaadavust. Märtsis avati uus koduleht, mis järgib ligipääsetavuse põhimõtteid ning mille ülesehitamisel lähtuti sihtrühmade otsikäitumise analüüsist. Uue veebi fookuses on eelkõige eesti lastekirjanike ja illustraatoritega seotud teave. Alates uue kodulehe avamisest kuni aasta lõpuni registreeriti lehel 97 524 külastust.

Kodulehega samaaegselt lansseeriti Eesti lastekirjanduse andmebaas ELLSA, mis koondab kirjanike ja illustraatorite profiilidega seotud andmeid. API liidese ja avaandmete abil sisustab andmebaas keskuse uut veebilehte. Lisaks registreerib andmebaas hulga rohkem lastekirjandusega seotud teavet, kui seda on mõistlik avaldada kodulehel. Tulevikus on andmebaasi võimalik API liidese abil siduda ka teiste kirjandusalaste veebilehtedega.

2021. aastal jätkati keskuse sündmuste otseülekannetega Facebookis, et pakkuda osalemisvõimalust huvilistele üle kogu Eesti ning seda ka ajal, mil keskus ei olnud külastajatele piirangute tõttu avatud. Otseülekannete tegemist jätkati ka pärast piirangute leevenemist kuna see laiendas tuntavalt osalejate arvu.

Avalikkust teavitati keskuse tegevustest lisaks uuele koduleheküljele ka läbi mitmete teiste kommunikatsioonikanalite nagu uudiskiri, sotsiaalmeedia, ajakirjandus, reklaamtrükised, sündmusportaalid jne.) Keskuse sotsiaalmeediakanalite jälgijate arv kasvas. Kui 2020. aasta alguses oli FB-lehel 7101 jälgijat, siis aasta lõpuks oli see 7500. Instagrami jälgijate arv on kasvanud 368 inimese ning uudiskirja tellijate arv 104 inimese võrra. Uudiskirja anti välja 10 korral.

Keskuses toimunud sündmuse ja näituse kajastasid jooksvalt kõik suuremad uudisportaalid sh ERRi kultuuriportaal, Postimehe raamatuportaal ja Delfi, tuues nii vajalikku tähelepanu lastekirjanduse valdkonnale. Valdkonnateemalisi artikleid avaldati ning keskuses toimunud näituse kajastati nii kohalikes kui ka üleriigilistes ajalehtedes, televisioonis ja raadios. Jätkus väga hea koostöö mitmete meediapartneritega. ERRi kultuuriportaal kajastas mitmekülselt illustratsiooni teemat avaldades Edgar Valteri nimelise illustratsioonipreemia nominentidega intervjuud. Lastekraani noortesaates Nova jagasid keskuse loovkirjutamise huviringi noored regulaarselt oma eakaaslastele raamatusoovitusi. Samuti jätkus tihe koostöö Postimehe raamatuportaaliga, kus ilmusid keskuse poolt koostatud raamatuarvustused ja lugemissoovitused.

Keskuse uus visuaalne identiteet, mille loojaks on disainer Martin Veisman disainistuudiost Ruum 414, võitis loovkonkursil Kuldmuna 2021 Kindermuna eripreemia. Uue visuaali keskmes on kirkavärvilised illustratsioonid, mis on kokku pandud geomeetrilistes kujundites ja mille aluseks on raamat. Kokku esitati sel aastal konkursile 983 tööd, mis kandideerisid võidumunadele reklaami, disaini, digitaalse reklaami, suhtekorralduse kui ka üritusturunduse valdkodades.

2022. AASTAL ON KAVAS

- rakendada auditist tulenevad tähelepanekud;
- uuendada keskuse põhimäärust, arengukava ning teenuskaarti;
- töötada välja klientide tagasisidestamise süsteem, viia läbi sihtrühma uuringud ning võtta kasutusele soovitusindeksi metoodika;
- kutsuda kokku uus nõukoda;;
- koolitada töötajaid jooksvalt vastavalt koolitusplaanile;
- tagada keskuse hoone järjepidev hooldus ja korrashoid koostöös Riigi Kinnisvara ASiga;
- teostada remonttöid vastavalt RKASega kokku lepitud remondiplaanile;
- tagada IKT teenuste sujuv haldus ja järjepidev hooldus koostöös partneritega;
- ühtlustada juurdepääsu sisekommunikatsiooni vahenditele ning koolitada töötajaid nende kasutamisel.

TEENUSVALDKOND: LASTEKIRJANDUSE ARENDAMINE

Keskuse roll on aidata kaasa eesti laste- ja noortekirjanduse igakülgsel arengule ning seista hea selle eest, et valdkond oleks väärtustatud ja hinnatud. Selleks korraldame loomekonkursse täiskasvanutele ja noortele. Tunnustame ja tutvustame andekaid kirjanikke ja illustraatoreid, et loodaks rohkem heal tasemel originaalseid teoseid. Nõustame kirjastusi, et nende väljaantavad raamatud oleksid kvaliteetsed nii sisult kui ka vormilt.

ELLSA andmebaas

2021. aasta kevadel avati kasutajatele Eesti lastekirjanduse autorite andmebaas ELLSA (www.ellsa.ee), mis eelkõige varustab andmetega keskuse kodulehe autorite profiile. Andmebaas valmis koostöös programmeerimisfirmaga 1kDigital OÜ ning seda rahastas osaliselt Eesti Kirjastuste Liit. Andmebaasi loomisele eelnenud analüüs näitas, et autoritega seonduva info kogumine ja vahendamine on keskuse unikaalne teenus, mille kasutatavus on kõrge nii Eestis kui ka välismaal. Autorite ja nende loomingu tutvustused veebis on üks olulisemaid vahendeid lastekirjanduse ekspordi töös. Andmebaasist leiab infot autoritest, nende loomingust ning teoste tõlgetest. Autorite valikul on lähtunud neile omistatud tunnustustest ja loomingu tasemest. Andmebaasi ingliskeelne osa toetab eelkõige tõlkeõiguste müümist väliskirjastustele. ELLSA täieneb pidevalt, jooksvalt lisandub autoreid ja nende loomingu tutvustusi. Samuti võimaldab andmebaas juurde liita uusi kirjanduse valdkonna andmekogusid.

Lastekirjanduse uurimine

Keskus koondas jätkuvalt oma tiiva alla **lastekirjanduse uurimisega** tegelevaid inimesi. Koostöös toimus seminar „Laps kirjanduses 9”, algupärase lastekirjanduse päev Tartus, lastekirjanduse aastakoosolek ning avaldati artikleid ja arvustusi erinevates väljaannetes.

Alustati koostööd Eesti Kunstiakadeemia kunstiteaduse ja visuaalkultuuri uuringute magistrandi Anneliis Lepaga, kelle uurimistöö fookuses on lasteraamatud ja illustratsioon ehk kuidas jutustada visuaalselt lugusid ning millised on pildi ja sõna vahelised seosed tähendusloome protsessis. Seoses Edgar Valteri nimelise illustratsioonipreemia väljakuulutamisega ilmus tema sulest ajalehes Sirp põhjalikum ülevaateartikkel „Piirideülesed pildiraamatud“.

Nii trüki- kui ka digimeedias avaldati valdkondlikke artikleid ja lasteraamatute arvustusi (vt LISA 2. Publikatsioonid).

Õpi- ja teabepäevad, ettekanded ja esinemised

Lastekirjanduse aastakoosolekul (11.03) tehti kokkuvõtteid eelmisel aastal ilmunud lasteraamatutest: tutvustati uusi suundumusi ja teemasid algupärase ja tõlgitud lastekirjanduses. Samuti juhiti tähelepanu väärt lugemisvarale ja kaunilt kujundatud teostele. Esineti ettekannetega: Jaanika Palm „Kus kirjutajaid, seal lugejaid? Eesti lastekirjandus 2020“; Krista Kumberg „Mustrimotiividest tuttavalt taustal. Tõlkekirjandus lastele 2020“ ja Viive Noor „Terad ja sõklad. Eesti lasteraamatuillustratsioon 2020“

Seminari „Laps kirjanduses 9. Laps ja keskkond“ (26.10) ettekannetes uuriti, kuidas keskkonnateemad esinevad meie lasteraamatutes ning milliseid hoiakuid need lastes kujundavad.

Samuti kutsuti kuulajaid kaasa mõtlema, kuidas laste ja looduse vahelist sidet tugevdada. Seminaril esines Soome Lastekirjanduse Instituudi juht Kaisa Laaksonen, kes andis ülevaate keskkonnateemadest Soome lastekirjanduses 2020ndatel. Seminar toimus koostöös Soome Instituudi ja Eesti Teaduste Akadeemia Underi ja Tuglase Kirjanduskeskusega. Koroonaviiruse leviku tõttu toimus seminarist ka veebiülekanne.

Lasteraamatukoguhoidjate õpipäev „Digitoreдай lugemisvõimalusi lastele“ (19.05) tutvustas erinevaid e- ja audioraamatute keskkondi, mis rikastavad laste valikuvõimalust raamatutest ja lugudest osasaamisel. Samuti analüüsiti kuidas koroonaaeg on lugemis- ja kuulamiskeskondade kasutamismustreid mõjutanud. Õpipäeva otseülekannet sai jälgida keskuse Facebookis lehel ja salvestis jäi ka järelvaadatavaks. Päev algas Muhvi auhinna ja õpetaja tunnustusauhinna „Lugejate aasta“ üleandmisega. Ettekannetega esinesid: koolitaja ja õpetaja Diana Poudel „Noorte seiklused digidžunglites“; Teele Niidas MyBook Eestist „Lemmikraamat alati taskus! E- ja audioraamatute võidukäik rakenduste abil“; Andres Tiisler Eesti Audioraamatute Keskusest „Heliraamatute võlu ja valu“; Tiit Papp Eesti Kurtide Liidust „Viipekeelsed muinasjutud/unejutud – uus reaalsus?“; Andrea Ruud Tallinna Keskraamatukogust „E-raamatukogude võimalused lastele ja noortele“; Maria Jürimäe Tartu Ülikoolist „Digivahendid lugude loomiseks“; Merle Tanilsoo Tallinna Keskraamatukogust „Lugemisrõõm lastele ja noortele e-keskkondades“; Kadri Tiisel ERRist „Audioraamatud ja kirjandussaadet Lasteekraan.ee veebilehel“ ning näitleja Elisabet Reinsalu „Juturiinul“. Õpipäeva korraldamist toetas kultuuriministeerium.

Tartu VI lugemisseminari ei toimunud vaid selleks valmis video „Head uut lugemist“, milles Jaanika Palm tutvustas uuemat mudilaskirjandust. Youtube'i videot jagati Tartu lasteaiaõpetajatele ja lapsevanematele, Tallinna Haridusameti vahendusel Tallinna lasteaedade õpetajatele, Facebooki kaudu lastega tegelevatele raamatukoguhoidjatele ja avalikkusele. Klippi vaadati ligi 1000 korda.

„Lugemisisu“ programmi stardikoolitus (17.09) toimus virtuaalselt ja sellel anti ülevaade programmi tegevustest, uuemast lastekirjandusest aga ka laste lugemisega seotud üldisematest teemadest. Koolitusel osalesid laste lugemisprogrammiga selleks hooajaks liitunud raamatukogude töötajad. Ettekannetega esinesid: Andra Kütt, TLÜ doktorant ja nooremteadur „Lugemisisu“ ja riiklik õppekava“; Jaanika Palm „Värsket lugemist lastekirjandusest“; Anneli Kengsepp „Lugemisisu“ programmist. Algklasside lugemispassi ja teematundide tutvustus“; Kätlin Vainola, ajakirja Hea Laps toimetaja „Uue teematunni „Teeme ise ajakirja!“ tutvustus“; Varje Mägi, Harju Maakonnaraamatukogu lasteteeninduse peaspetsialist „Lugemisisu“ lasteaiarühmadele. Lugemispassi tutvustus ja senised kogemused“. Lugemisprogrammi korraldamist toetas kultuuriministeerium.

Järjepidev on uuema lastekirjanduse tutvustamine ning laste lugemisest kõnelemine erinevatele sihtrühmadele. **Lastekirjanduse alased õpipäevad** toimusid Tallinna, Tartu ja Võrumaa õpetajatele ja raamatukoguhoidjatele. Keskuse töötajad esinesid aasta jooksul 34 ettekande ja loenguga. (vt LISA 3. Ettekanded)

Väljaanded

Ajakirjas Nukits 2021 olid vaatluse all karakterid uuemas lastekirjanduses, Sipsiku roll meie kultuurimälus, illustratsioon ja piltide lugemine, vaimse tervise häirete kujutamine noortekirjanduses

ning noorte lugemisharjumused. Intervjuu kaudu avati värske Edgar Valteri illustratsioonipremia laureaadi, illustraator Anne Pikkovi pildimaailm.

Ingliskeelses **messikataloogis „Children’s Books from Estonia 2021“** tutvustati uuemaid raamatuid erinevatele vanuserühmadele. Kataloog on oluliseks töövahendiks väliskirjastajatega suhtlemisel. Kahjuks jäid 2021. aastal ära Bologna ja Londoni raamatumessid, kuid sügisese kohtumised Frankfurdi ja Helsingi messil said teoks.

Valmis põhjalik ja ülevaatlik **inglisekeelne kataloog „I am an Estonian illustrator“**. Väljaandes tutvustatakse 28 Eesti illustraatorit ja nende loomingut. Kataloogis on Hasso Krulli saatesõna.

Koostati nimestik **„Eestikeelne laste- ja noortekirjandus 2020“**.

Tunnustamine, auhinnad

Lastekirjanduse keskuse eripremia konkursil "5 kauneimat Eesti lasteraamatut 2020" pälvis Marja-Liisa Plats illustratsioonidega Triinu Laane raamatule "Luukere Juhani juhtumised".

"Hea lasteraamat 2020" ja **"Hea noorteraamat 2020"** valikusse mahtus 16 laste- ja 7 noorteraamatut. Lastekirjanduse eksperdid tegid valiku 782 raamatu hulgast, millest 193 olid algupärandid ja 589 tõlkeraamatud. Oma lemmiku poolt hääletasid seekord ka noored lugejad ise. Rahva Raamat varustas äramärgitud raamatud informatiivsete kleepsudega. Nii suuremates kui ka väiksemates raamatukogudes juhatavad lugejaid tunnustuse pälvinud raamatute juurde erikujundusega plakatid. Tunnustust antakse välja alates 2009. aastast. See aitab lastel, lapsevanematel ja lastega töötaval spetsialistidel orienteeruda uudiskirjanduses ning leida eakohast lugemisvara. 2018. aastast koostatav valik "Hea noorteraamat" pakub huvitavat ja kvaliteetset lugemist vanusele 13+.

Muhvi auhinnaga tunnustatakse väljaandeid ja sisuloojaid, kes käsitlevad meedias lastekirjanduse ja lugemisega seotud teemasid. Auhinna 11. laureaati on Mirjam Kaun Tallinna Keskraamatukogust, kes jäi žüriile silma noortekirjanduse järjepideva ja sisuka tutvustamisega sotsiaalmeedias. Samuti tänati raamatute ja lugemise populariseerimise eest ERRi noortesaadet Nova.

Aasta Rosina auhinna valimine lükkus edasi 2022. aasta jaanuari koos traditsioonilise aastalõpu tänupeoga.

Õpetaja tunnustuse "Lugejate aastad" väljakuulutamise ja üleandmise lükkus pandeemia tõttu maisse. Auhinnaga tunnustati laste kirjanduse juurde toomise ja lugema innustamise eest Tallinna Vanalinna Hariduskolleeegiumi klassiõpetajat Margit Rüsset.

Edgar Valteri nimelise illustratsioonipremia pälvis Anne Pikkov. Lastekirjanduse ja illustratsiooni ekspertidest koosnev žürii valis preemia laureaadi ja nominendid 28 raamatukunstniku seast, võttes valikul arvesse viimase viie aasta jooksul avaldatud raamatuid. Anne Pikkovi kaasnominendid olid Katrin Ehrlich, Piret Raud, Urmas Viik, Catherine Zarip. Žüriisse kuulusid Eva Laantee Reintamm (kunstiteadlane), Ilona Martson (lasteajakiri Täheke), Mare Mürsepp (IBBY Eesti osakond), Juss Piho (Eesti Kujundusgraafikute Liit), Kersti Tiik (Eesti Kunstimuuseum), Asta Trummel (Kultuuriministeerium) ja Triin Soone (ELK).

Kultuurkapitali lastekirjanduse preemia omistati Juhani Püttsepale raamatuga „On kuu kui kuldne laev“, pildid läti kunstnikult Gundega Muzikantelt. Teos kõneleb eestlaste põgenemisest Rootsi 1944. aasta sügisel. Püttsepa kaasnominendid olid Maarja Kangro „Isa kõrvad“ (Nähtamatu Ahv), Triinu

Laane „Luukere Juhani juhtumised“ (Päike ja Pilv), Piret Raua „Juurtega aed“ (Tänapäev), Reeli Reinausi „Morten, Emilie ja kadunud maailmad“ (Päike ja Pilv) ja Anti Saare „Suur koogitegu“ (Kolm Elu). Laureadi valis välja žürii koosseisus Jaanika Palm (esimees), Helle Laanpere ja Jaanus Vaiksoo.

Härmatali fondist jagati 2021. aastal kolm stipendiumi kogusummas 5 900 eurot. Toetuse said Kadri Ilves raamatu „Meie laste muinasjutud“ illustreerimiseks (2 000), Gerda Märten Veljo Tormise elust, loomingust ja regilaulu pärandist jutustava pildiraamatu kirjutamiseks ja illustreerimiseks (3 000) ja Epp Petrone lasteraamatu „Mamma köök“ lõpetamiseks (900).

Visnapuu kultuuri- ja kirjandusauhinna nominendiks valiti Juhani Püttsepa lasteraamat „On kuu kui kuldne laev“. Tunnustust jagab Eesti Rahvuskomitee Ühendriikides (Estonian American National Council, Inc.). Henrik Visnapuu nimeline kirjanduspreemia loodi USAs 1952. aastal ja seda anti välja kuni aastani 2007. Eesti Rahvuskomitee Ühendriikides hakkas preemiat uuesti välja andma aastal 2020, mil sellest sai laiemaa haardega kultuuriauhind. Auhinna pälvis eesti või võõrkeeles ilmunud Eesti-aineline teos proosa, luule, memuaristika või uurimuse vallas. „On kuu kui kuldne laev“ valiti nominendiks 15 preemia kandidaadi esitatud teose seast kuna raamat kõneleb eestlaste suurpõlvkonnast Rootsi II maailmasõja ajal.

Eesti illustraatorid olid edukad **rahvusvahelisel illustratsiooni ja disaini konkursil „Image of the Book“** (Образ книги). Žürii tunnustas kõrgelt Marja-Liisa Platsi, Lucija Mrzljaki ja Katrin Ehrlichi töid.

Loomekonkursid

Lastejutuvõistlus „Minu esimene raamat“ toimus 10. korda. Laekus 34 käsikirja, mida luges keskuse, ajakirja Täheke ja kirjastuse Tänapäev töötajatest koosnev žürii. Otsustati välja anda neli auhinnalist kohta ning ära märkida kaks käsikirja avaldamissooviga. Konkursi auhinnafond oli 3000 eurot. Žürii pidas käsikirjade keskmist taset mitmetest eelmistest kordadest paremaks ning otsustas esikoha jagada kahe töö vahel: Maris Mändeli käsikiri „Tüdruk vagunelamust“ ning Heidi Raba käsikiri „Ruuben, Tobias ja Lilli“. Kolmandat kohta jagasid samuti kaks käsikirja: Helen Käiti seikluslik krimilugu „Kuldse sõnnikumardika saladus“ ning Mari Teede „Ingmar ja meri“. Lisaks märgiti avaldamissooviga ära kaks käsikirja: Viiv-Marie Fürstenbergi lasterohke pere tegemistest rääkiv „Vennad ja Liise“ ning Epp Petrone ajaloolis-seikluslik lugu „Riks ja neli kuningat“. Kõik käsikirjad avaldatakse 2022. aasta jooksul kirjastuse Tänapäev raamatusarjas „Minu esimene raamat“. Algupäraste lastejuttude võistlus toimub alates 2004. aastast eesmärgiga leida heatasemelisi algupärast lugemisvara 5-9-aastastele lastele. Võistlust korraldab keskus koos kirjastusega Tänapäev ja ajakirjaga Täheke.

Põlvepikuraamatu konkursile esitati 66 raamatukavandit, mis on mõeldud kuni 7-aastastele lugejatele. Konkurss toimub alates 2006. aastast ja selle eesmärk on rikastada väikelastele ja koolieelikutele mõeldud lugemisvara professionaalselt teostatud ja kõrgekvaliteediliste algupäraste pildiraamatutega, milles on võrdselt pööratud tähelepanu nii tekstile kui illustratsioonile. Konkursi võitsid kirjanik Kadri Kiho ja illustraator Stella Salumaa käsikirjaga „Endel ja Kati“. Teise koha pälvis Kertu Sillaste pildiraamatuprojekt „Väikeses majas“ ning kolmanda koha vääriliseks hindas žürii Liis Kivirandi kirjutatud ja Pamela Sameli illustreeritud võistlustöö „Toru“. Võidutööde autorid said rahalise preemia ning need avaldab kirjastus Päike ja Pilv. Teise koha saanud Kertu Sillaste „Väikeses majas“ pälvis Võru Instituudi eripreemia ja see avaldatakse nii eesti kui ka võru keeles. Võrukeelsed raamatud kingitakse Vana-Võromaale sündivatele lastele nende esimeseks raamatuks. Lisaks andis žürii välja kolm eripreemiat. Illustratsiooni eripreemia pälvis Katri Smitt projekti „Väike romb avastab maailma“ eest. Joanna Liivaku „Plekiraamat“ sai ideepreemia ning värsipreemiaga tunnustati Leelo

Tungla võistlustööd „Lasteaia liivakast“. Žürii koosseisu kuulusid Liis Sein ja Ulla Saar keskusest, Katrin Reinmaa kirjastusest Päike ja Pilv, Asta Trummel kultuuriministeeriumist, Karin Pae Audentese lastekoolist ja Triinu Laan Võru Instituudist.

Sten Roosi muinasjutuvõistlus toimus 29. korda ning sellel osalesid 11–15-aastased lapsed üle kogu Eesti. Kokku saadeti võistlusele 182 muinasjuttu vabalt valitud teemal ning osalejaid oli 43 koolist. Esimese koha pälvis Viljandi Kesklinna Kooli 9. klassi õpilane Triinu Kree muinasjutuga „Läbikulutatud akudega telefonid“. Teiseks tuli Eli Juhani Tallinna Mustamäe Gümnaasiumi 4. klassist looga „Sam Sungi seiklused“. Kolmanda koha vääriliseks hindas žürii muinasloo „Kahvel käib ümbermaailmareisil“, mille pani kirja Mattias Apuhtin Tartu Descartes'i Kooli 6. klassist. Lisaks anti välja arvukalt eriauhindu. Parimaid muinasjutud avaldas ajakiri Hea Laps. Võistlustöid hindas žürii koosseisus: võistluse algataja Ann Roos, lastekirjanduse uurija Krista Kumberg, lastekirjanikud Kätlin Vainola ja Liis Sein, folklorist Risto Järv ning lastekirjanduse spetsialist Ülle Väljataga. Muinasjutuvõistluse algatasid aastal 1993 Haapsalust pärit Ants ja Ann Roos oma poja Steni mälestuseks. Alates 2018. aastast korraldab võistlust keskus.

Esseekonkurss koos Tallinna Lastekaitse Ühinguga kandis pealkirja „Jäljed minu järel“. Keskkonnateemalisele esseekonkursile laekus Tallinna kooliõpilastelt kokku 20 tööd. Tekstid peegeldasid noorte vaadet maailmas toimuvale ning mõttekäike teemadel, kuidas mõjutab nende endi tegevus keskkonda ja milline võiks olla nende ökoloogiline jalajärg. Looduskaitsest ja rohelisest maailmavaatest on ühiskonnas palju räägitud ja noored väljendasid ka oma huvi selle vastu, nimetades oma generatsiooni „kliimakriisi lasteks“. Tavapärastest hoiakutest hakkasid žüriile silma pigem isiklikuma ümbrusesse suhestumisega arvamused ja naudingut pakkusid just poeetilised lähenemised. Esseekonkursi võitjad valiti kahes vanuseastmes. Põhikooliealistest (8.–9. klassi) õpilastest kirjutasid parimad esseed Joel-Matis Ungu Tallinna Järveotsa Gümnaasiumist ja Helena Uuetalu Tallinna 21. Koolist. Gümnaasistide hulgas olid võidukad Annette Maria Hermaküla Tallinna 21. Koolist ja Alisa Pelihh Tallinna Mustjõe Gümnaasiumist. Björn Oker-Blomi Fond toetas igat võitjat 200 euro suuruse stipendiumiga ja võitjate esseed avaldatakse Lastekaitse Liidu veebiajakirjas Märka Last. Aktiivselt osaleva klassi loosiauhind, milleks oli ühiskülastus Fotografiskasse, kuulus Tallinna Mustjõe Gümnaasiumi 8. klassile (õpetaja Elona Üksiratsa). Esseed hindas žürii koosseisus: Ene Tomberg Tallinna Lastekaitse Ühingust, kirjanik Juhani Püttsepp, Anneli Kengsepp ELKist ning kooliõpilane Villem Saar. Esseekonkurssi korraldab keskus koostöös Tallinna Lastekaitse Ühinguga, kellel on 1992. aastast head sõprussidemed Rootsis asuva Björn Oker-Blom Fondiga (B.O.B). Esseekonkurss toimub fondi asutaja abikaasa, suure kirjandushuvilise ja Eesti laste toetaja Inga Oker-Blomi mälestuseks. Konkurssi toetas fotokunstikeskus Fotografiska.

Raamatute tutvustused ja esitlused

Jätkus **raamatute soovitusnimekirjade** avaldamine keskuse e-kataloogis. Soovitusi edastati iga kuu raamatupoodidele Rahva Raamat ja Apollo. Rahva Raamatu veebipoes on rubriik „Eesti Lastekirjanduse Keskus soovitab“ ning raamatud on varustatud vastava tunnustusmärgiga. Samuti on raamatupoodides olnud eraldi väljapanekuid.

Regulaarselt avaldati raamatute tutvustusi veebis. Keskuse kodulehe rubriigis „Kuu raamat“ kajastati esiletõstmist vääri vaid uudisteoseid lastele. 2021. aastal oli vaatluse all 4 algupärast ja 7 tõlkeramatut:

- Juhani Püttsepp „On kuu kui kuldne laev“

- Aino Pervik „Tuulelohe leiab sõbra“
- Kertu Sillaste „Appi“
- Anti Saar „Kuidas minust ei saanud kirjanikku“
- Jenny Jägerfeld „Minu suurejooneline elu“
- Sarah Crossan „Iiris“
- Rob Harrell „Vidusilm“
- Rebecca Dautremer „„Jacominus Gainsborough’ paremad päevad“
- Mo Willems „Me oleme raamatus!“
- Anja Portini „Raadio Popov“
- Sally Harris „Topelt-Feliks“

Uudiskirja **rubriigis „Varasalt“** sai esile tõstetud üheksat klassikalist lasteraamatut, mida tasuks uuesti kätte võtta.

Kataloogidesse ja kodulehele valmis 15 raamatututvustust 13 kirjaniku teosest. Vähenenud arv on tingitud ilmunud raamatute arvu vähenemisest.

Postimees Apollo raamatuportaali tarvis valmis kümme temaatilist (koolilood, pildiraamatud, loodusraamatud, jõuluraamatud jne) raamatututvustuste artiklit kokku 60 teose kohta. Kaks temaatilist ülevaadet kirjutas praktikant Berit Berg.

Keskuse varakambris tutvustati eriväljapanekuga Dagmar Normeti loomingut ning Põhjamaade lastekirjanduse tõlkeid.

Töö üliõpilaste ja praktikantidega

Keskuses viibis praktikal Tallinna Ülikool kirjanduse magistrant Berit Berg.

Lastekirjanduse uurija Jaanika Palm oli Tartu Ülikooli kirjanduse magistrandi Linda-Johanna Harmipaiga magistratöö „Eesti noorteromaanid 2013 -2021“ ning Eesti Kunstiakadeemia kunstiteaduse ja visuaalkultuuri uuringute magistrandi Anneliis Lepa magistratöö "Pildi ja sõna suhted 2000ndatel ilmunud eesti laste pildiraamatutes. Multimodaalne diskursuse analüüs" kaasjuhendaja.

Keskuse töötajad osalesid paljude **valdkondlike komisjonide ja žüriide töös**. (vt. Lisa 5)

2022. AASTAL ON KAVAS

- arendada lastekirjanduse autorite andmebaasi ELLSA www.ellsa.ee;
- laiendada ja täiendada jooksvalt lastekirjanduse alast teavet keskuse kodulehel;
- korraldada keskuses traditsiooniline lastekirjanduse aastakoosolek ja raamatukoguhoidjate õpipäev;
- korraldada kirjastustele lasteraamatute kujunduse alane koolitus;
- luua uus koolitus lasteraamatukoguhoidjatele üle Eesti „Erialapäev maakonnas“;
- selgitada välja head laste- ja noorteraamatud Lastekaitse Liidu, Eesti Lugemisühingu, maakondade ja linnade keskraamatukogude lasteosakondadega ja Rahva Raamatuga;
- anda välja Nukitsa auhind ning traditsioonilised aastapreemiad;
- korraldada seminar „Laps kirjanduses 10“ koostöös Eesti TA Underi ja Tuglase Kirjanduskeskusega;
- korraldada noorteromaanivõistlus koostöös kirjastusega Tänapäev;
- avaldada ajakiri Nukits 2022;
- avaldada uue rahvusvahelise illustratsiooninäituse „Libarebased“ kataloog;

- alustada VII Tallinna illustratsioonitriennaali ning Bologna 2025 rahvusvahelise lasteraamatumessi peakülalise programmi ettevalmistustega.

TEENUSVALDKOND: RAAMATUKOGUTEENUS

Heal tasemel lastekirjandus peab olema kõikidele kättesaadav sõltumata elukohast või pere majanduslikest võimalustest. Selleks töötame kahel peamisel suunal: arendame lastekirjanduse keskuses asuvat Eesti kõige esinduslikumat lastekirjanduse ja originaalillustratsioonide kogu, nõustame Eesti raamatukogusid laste- ja noortekirjanduse kogude komplekteerimisel ning teenindame keskuse raamatukogus kõiki lastekirjanduse huvilisi.

Kogude seis ja täienemine

Keskuses on seisuga 31. detsember 2021 arvel 68 351 arvestusüksust väärtusega 483 549 eurot, neist 63 712 on raamatud. Aasta jooksul võeti arvele 2 410 arvestusüksust, neist 2 299 olid raamatud. Kogudesse lisandus 1 396 nimetust. Keskusesse telliti 9 ajalehte ja 19 ajakirja, sealhulgas 5 nimetust on lastekirjanduse alased võõrkeelsed ajakirjad. Lasteajakirju käis 6 nimetust.

Keskuse kogudest kustutati aasta jooksul 1 244 arvestusüksust. Suur osa fondist eemaldatud eksemplaridest saadeti makulatuuri kuna raamatud olid „ära loetud“. Kasutatavad, kuid keskusele mittevajalikud raamatud jäid ootama raamatulaata „Sulle-mulle“. Covid-19 poolt tekitatud piirangute tõttu jäi 2021. aastal raamatulaat ära. Osa teavikuid anti üle Pärnu Põhikooli raamatukogule.

Säilituseksemplari seaduse muudatusest tulenevalt toimus kogude ümber struktureerimine. Moodustus kinniskogu ja laenutuskogu. **Kinniskogus** on ajaloolise väärtusega ja kasutuspiiranguga teavikud, mida koju ei laenutata. Lisaks trükiste kogudele on keskusel veel illustratsioonikogu ja kunstikogu. Aasta lõpus uuendati dokumenti „Eesti Lastekirjanduse Keskuse kogude kujundamine“, mis on aluseks kogude paigutamisel ja täiendamisel.

2021. aasta eelarves oli kogude täiendamiseks 23 000 eurot. Kõik vajalikud trükised said kogudesse ostetud, kuid illustratsioonikogu ei täiendatud.

Laenutuskogu täienes kasutajale vajalikul hulgal. Nii komplekteerimisel kui ka järelkomplekteerimisel probleeme ei olnud. Lisaks raamatukaubastule ja kirjastustele osteti trükiseid ka uuskasutuskeskustest ja e-keskkonnast „Raamatuvahetus“. Heaks koostööpartneriks oli Eesti Hoiuraamatukogu. Raamatuid laenutuskogusse tõid mitmed eraisikud. Nii õnnestus välja vahetada arvukalt (605 eksemplari) laenutuskogu kulunud ja katkiseid trükiseid.

Illustratsioonikogus on 3972 originaalillustratsiooni, millest e-kataloogis on kirjeldatud 3903 teost. 2022. aastal lisatakse kataloogi veel 69 tööd. ELKi illustratsioonikogust laenutatakse originaale vaid kirjastustele, tööde autoritele ja näituste kuraatoritele näitustel eksponeerimiseks. 2021. aastal laenati illustratsioonikogust 9 originaali - kirjastus Tammerraamat Lilian Härmi kaanepildi Aino Perviku raamatule „Kaarist on kasu“, kunstnik Everi Vähi oma teose „Oh, sind tüdrukut“ ning kuraator Viive Noor 7 pilti näitusel „Jooksen koos huntidega“ eksponeerimiseks.

Kogude kirjeldamine

Keskuse kogud on kirjeldatud e-kataloogis RIKSWEB. 2021. aastal külastati elektronkataloogi 106 625 korda (2020-178 555). Neist otsingud tehti 13 590 korral (2020-13 381). E-kataloogi külastuste arv võrreldes 2020. a. vähenes (-71 930), samas otsingute arv tõusis (+209). See näitab, et varasemast rohkem kasutati elektronkataloogi sihtotstarbeliselt teavikute leidmiseks.

RIKSWEBi kasutajaliidese uuendamine lihtsustas e-kataloogi kasutamist kuna eemaldati nn „mürainfo“.

Märksõnastamisel on jätkuvalt aluseks Eesti üldine märksõnastik, mida täiendati lastekirjanduse spetsiifikast tulenevalt. Jooksvalt kontrolliti ja parandati märksõna- ja nimeloendeid, kirjete sisestamisvigu ning lisati kirjetele puuduvaid trükiste kaanepilte.

Kogude säilitamine

Töötati välja dokument „Eesti Lastekirjanduse Keskuse hoidlate kasutamise kord“. Suurem osa keskuse hoidlatest asuvad hoone keldrikorruksel. Ruumid on varustatud õhutemperatuuri ja – niiskusemõõtmisega. Kord nädalas teostati hoidlates temperatuuri ja suhtelise õhuniiskuse seiret. Mõõtetulemused kaardistati ja kõrvalekalded normist registreeriti. Hoidlate temperatuur püsis väikeste kõikumistega normi (18+/-2) piires. Kahjuks olid jätkuvalt probleemid sobiva niiskuse režiimi (45+/-5) hoidmisega. Niiskuse režiimi kõikumised on hoidlati erinevad ja sõltuvad konkreetse hoidla asukohast majas ja välisest ilmastikust. Reeglina suvel kipub õhuniiskus olema normist kõrgem (tõustes kuni 55%) ja talvel jälle madalam (langedes kohati 11 %ni). Suvist liigniiskust vähendati põrandaküttega. Talvine liigkuivus on suurem probleem, millele head ja toimivat lahendust pole seni leitud. Veidi aitab hoidlate õhu niiskuse protsenti tõsta põrandate märgpuhastus.

Hoidlate aastane keskmine temperatuur ja õhuniiskus 2021. aastal

Hoidla nr	1	3	4	12	13
Temperatuur C	20	22	23	19	19
Niiskus %	40	31	40	43	30

Võrdluseks samal perioodil oli keskmine temperatuur õues +7 C ja suhteline õhuniiskus 76%.

Eesti Rahvusraamatukogu restaureerimiskeskuses ennistati 29 raamatut.

Kogude kasutamine, lugejateenindus

Lugejateenindust mõjutas jätkuvalt Covid-19 ja sellest tulenevad piirangud. Märtsi esimene nädal oli lugejateenindus täielikult suletud, 8.-16. märtsist teenindati lugejaid kontaktivabalt. Piirangud ja õpilaste pidev distantsõppel viibimine on toonud kaasa lugejate arvu vähenemise. Laenutuste arv on aga suurenenud ja seda võib põhjendada lugejate sooviga vähem liikuda, kuid samas olla varustatud piisava hulga kirjandusega pikemaks ajaks.

	2021	sh kuni 16-aastased lapsed	2020	sh kuni 16-aastased lapsed
Lugejad	1 851	1 410	1 902	1 478
Laenutused	58 933	46 224	57 093	45 755
Külastused	18 292	14 483	18 420	14 818

Enimlaenutatud raamatud sarjadena:

1. Martin Widmark „LasseMaia detektiivbüroo“	1140 laenutust
2. Koomiksikogu	491
3. „Minecrafti“	444
4. „Amulett“	284
5. Hugo Vaher „Vääna jäljekütid“	154
6. Derek Landy „Detektiiv Luuker Leebesurm“	135
7. Rachel Russell „Luuseri päevik“	118

Enimlaenutatud üksikteosed:

1. James Krüss „Timm Thaler, ehk müüdud naer“	176
2. Eno Raud „Kalevipoeg“	169
3. Ferenc Molnar „Pal-tänava poisid“	145
4. Ilmar Tomusk „Kolmanda A kriminalistid“	143
5. William Golding „Kärbeste Jumal“	122
6. Piret Raud „Tobias ja teine B“	120
7. Jaanus Vaiksoo „King nr 39“	113
8. Mika Keränen „Varastatud oranž jalgratas“	111
9. Astrid Lindgren „Meisterdetektiiv Blomkvist“	110
10. Jaan Kross „Mardileib“	107
11. Erich Kästner „Veel üks Lotte“	103
12. Erich Maria Remarque „Läänerindel muutusteta“	102
13. Aidi Vallik „Kuidas elad, Ann?“	99
14. Jenny Jägerfeld „Minu suurejooneline elu“	96
15. Christine Nöstlinger „Vahetuslaps“	93
16. Astrid Lindgren „Bullerby lapsed“	93
17. Mika Keränen „Vanemuise väits“	92
18. Aino Pervik „Kunksmoor“	92
19. Anti Saar „Anni asjad“	92
20. Annie Schmidt „Viplala lood“	92
21. Julian Clary „Perekond Julged“	91
22. Otfried Preussler „Krabat“	91
23. Louis Sachar „Pahupidikooli isemoodi lood“	90
24. Kristina Ohlsson „Hester Hilli mõistatus“	89
25. Jaanus Vaiksoo „King nr 40“	86

Enimlaenutatud raamatute nimekirjast poole moodustasid kooli soovituslikes nimekirjades olevad raamatud. Tõestuseks, et noor lugeja ei loe ainult nn kooli kohustuslikku kirjandust, on siia nimekirja jõudnud 6 raamatut („King nr 39“, „King nr 40“, „Minu suurejooneline elu“, „Vanemuise väits“, „Anni asjad“, „Hester Hilli mõistatus“), mis on ilmunud viimase kahe aasta jooksul. Uute raamatute jõudmist nimekirja mõjutavad nii raamatukoguhoidjate soovitused kui ka heade lasteraamatute valikud ja tunnustused.

2021. aasta enimlaenutatud autorid:

1. Ilmar Tomusk	1200 laenutust
2. Astrid Lindgren	1140
3. Martin Widmark	1140
4. Aino Pervik	1021
5. Jeff Kinney	655

6 .Mika Keränen	608
7. Piret Raud	602
8. Reeli Reinaus	598
9. Kristiina Kass	519

Keskuse raamatukogu kaudu toimub ka lastekirjanduse alaste päringute vastamine. 2021. aastal registreeriti 149 päringut, millest teemapäringuid oli 105, faktipäringuid 38 ning bibliograafilisi päringuid 6. Teemapäringutest moodustasid valdava osa raamatusoovitused uuemast lastekirjandusest aga ka teemadel: lein ja sellest ülesaamine, vaimse tervise probleemid noorteraamatutes, kiusamine lasteraamatutes, erinevate lastekirjanike loominguga kajastamine meedias.

2022. AASTAL ON KAVAS

- täiendada jooksvalt kõiki keskuse kogusid vastavalt eelarvelistele võimalustele;
- eemaldada kogudest mittevajalikud trükised, vahetada välja järelkomplekteerimise teel laenutuskogu kulunud ja katkised raamatud;
- täiendada arhiivkogu puuduolevate või parema kvaliteediga trükistega, uuendada desideraatide nimestikku;
- lõpetada illustratsioonikogu üleviimine põhivarast andmebaasi RIKS;
- teha vajalikud ettevalmistused kogude inventuuriks 2023. aastal;
- restaureerida jooksvalt säilituskogu trükiseid vastavalt eelarvelistele võimalustele;
- täiendada lastehaiglate raamatukarusselle uuema lastekirjandusega;
- jätkata lugejate personaalset ja paindlikku teenindust ning hoida lugejateeninduse kvaliteeti;
- osaleda Eesti raamatukogude ühiskataloogi loomise töörühmas.

TEENUSVALDKOND: LASTEKIRJANDUSE POPULARISEERIMINE

Töötame selle nimel, et lapsed ja noored armastaksid lugeda head kirjandust. Aitame raamatukogutöötajatel, õpetajatel, lapsevanematel ja teistel lastekirjanduse valdkonnas tegutsejatel mitmekesises raamatumaailmas orienteeruda ning olla kursis uuema lastekirjandusega. Usume, et lastekirjandusel on kanda võtmeroll laste ja noorte kultuuri juurde toomisel ja kodanikuks kasvamisel. Aitame kaasa lastekultuuri koostöövõrgustiku kujunemisele kultuurivaldkondade vahel, sellel eesmärgil teeme koostööd nii teatrite, muuseumide, raamatukogude, muusikavaldkonna organisatsioonide kui ka teiste partneritega. Lugemisharjumuse kujundamisel mängib olulist rolli keskuse maja kui atraktiivne ja hariduslik paik täis raamatuid ja paeluvat tegevust igale vanusele. Samuti panustas keskus aktiivselt Eesti kultuuriellu, olles nii ettevõtmiste algataja kui ka partneri rollis.

Laste vabaaja- ja huvitegevus keskuses

2021. aasta algas tegevuste ja ürituste mõttes vaikselt, sest tervisekriis oli taas hoogu kogumas ning huvitegevuse ja ürituste korraldamine oli piiratud. Sügishooaeg tõi aga piirangute leevenemise ning tegevused said uue ja värske hoo sisse.

Perehommikud toimusid aasta esimeses pooles kõigest mõnel üksikul korral, sest viiruselevik tõi kaasa tegevuspausi. Taas jätkati septembrist. Kui veebruaris oli publikuarv tagasihoidlik, siis sügisel oli tunda, et pered otsisid tegevust ja rõõmustasid võimaluse üle taas kokku saada ja üritustel osaleda. Programmis olid kohtumised kirjanike ja kunstnikega, külas käisid Liis Sein ja Elina Sildre. Samuti jätkus koostöö eripedagoog ja lugemisnõustaja Maili Liineviga ning Noorsooteatriga. Koostöös PÖFFiga osaleti laste animafilmi programmi koostamisel ja viidi läbi animafilmi töötuba koos filmiprogrammiga. Jätkati lapsepõlve lemmikraamatu sarja, kus olid külas Ursula Ratassepp, Margus Saar ja Gerli Padar.

Lugemiskoortele lugemine toimus hooajaliselt laupäeviti. Viiruse leviku tõttu kevadel vähem aga sügisel juba regulaarselt. Jätkati tuttavate koeratiimidega, laste lugemisi kuulasid lugemiskoer Lulu (koeraomanik Dagne Järveoja) ning lugemiskoer Nacho (koeraomanik Isabel Kärtner). Sügishooaeg avati tutvumisüritusega, kus lapsevanemad said teadmisi koerale lugemisest ning lapsed said tutvuda koertega.

Kunstikamber toimus üks kord nädalas kolmes vanuserühmas: 7-8 aastased, 9-10 aastased, 11-15 aastased. Kunstikambri juhendajana jätkas illustraator Kertu Sillaste, kes oma professionaalsete oskustega pakkus lastele teadmisi illustratsioonikunsti erinevatest tehnikatest ja raamatukunstist laiemalt. Ühes vanuserühmas tegutses koos keskmiselt 7 last. Kevadise koroonalaine ajal tehti huviringe zoomis.

Loovkirjutamise huviring jätkas tegevust kahes grupis. Lastekirjanik Kätlin Vainola ja Liis Sein juhendamisel harjutati erinevate tekstide kirjutamist, kõneldi raamatutest ning tutvuti kirjandusmaailmaga laiemalt. Loovkirjutamisega tegeleb üle 20-ne lapse.

Mudilastund 2-3-aastastele lastele jätkus kaks korda nädalas esmaspäeviti ja neljapäeviti. Esimesel poolaastal mudilastega kohtuda peaaegu ei õnnestunudki. Sügis tõi kaasa uued huvilised ja ringis alustas keskmisest enam lapsi, mis taandus tavapärase 5-7 osaleja juurde.

Laste sünnipäevapidude pidamine temaatilise programmiga on kujunenud traditsiooniliseks teenuseks. Valida on 5 erineva programmi vahel. Vaatamata sellele, et pidusid korraldati kõigest sügishooajal, toimus 10 pidu (2020 - 11). Pidude pidamised on pikalt pausil olnud ja pered väga soovivad lapse sünnipäeva tähistada, kuid kahjuks teeb elu tihti viimasel hetkel muudatusi ja plaanid tühistuvad.

Loovuslaager VASS ehk Väikeste Autorite Salaselts toimus Pivarootsis kuuendat aastat koostöös Lastekaitse Liiduga. Laagris osales rekordiliselt 71 last vanuses 9–14-aastat. VASSi kuue laagripäeva tegevus keerles lugude loomise ja kirjanduse ümber - tegeleti loovkirjutamisega lastekirjanike Kätlin Vainola ja Liis Seina juhendamisel, kirjanik Anti Saar rääkis oma loomingust, tehti kübarakunsti illustraator Sirly Oderi töötoas ning muusik Gerli Padari juhendamisel ja eestvedamisel valmis laagri laul. Laagri tagasiside on taaskord olnud väga positiivne nii laste kui ka vanemate poolt. VASSi laager toimub ka 2022. aastal.

Aasta lõpus toimus **heategevuslik jõulupidu „Seitsme maa ja mere taga“** lastekirjanduse keskuse huviringide lastele. Improteatri näitleja Merilin Kirbits jutustas koos lastega lugusid, lastes oma fantaasial lennata ja kasutades mänguvahenditeks ettejuhtuvaid asju. Etendusele aitas kaasa muusik Tobias Tammearu. Lapsed tegid varjuteatrit või meisterdasid müstilisi magnettegelasi. Toimus 8 asutuse jõulupidu. Heategevuslikku jõulupidu toetasid kirjastused Koolibri, Tammerraamat, Draakon ja Kuu, Päike ja Pilv ning Avita.

Koostöö haridusasutustega

Vaatamata piirangutele toimus 2021. aastal keskuses 240 laste üritust, milles osales 4416 last.

Jätkuvalt on väga populaarsed erinevad **haridusprogrammid ja raamatutunnid**, mille valik on pidevalt uuenenud ja laienenud. Probleemiks ei ole täna mitte lasterühmade puudus vaid vabade aegade leidmine, sest keskuse ruumid on väikesed ja korraga ei ole võimalik mitut rühma vastu võtta. Teematundidest olid populaarseimad virtuaaltund „Kust mõtted tulevad?“, „Muinasjututund“ ning programm „Tahvlist tahvlini“. Kokku toimus 108 teematundi ja neis osales 1995 last. Ilma piiranguteta oleks need numbrid olnud palju suuremad.

Raamatutunde toimus aasta jooksul 39. Huvi nende vastu kasvas eriti siis, kui kevadel kadusid koolide liikumispiirangud. Raamatutundides said lapsed ülevaate keskusest ning uuemast eakohasest kirjandusest. Õpetajatele annab see aga võimaluse olla kursis uuema lastekirjandusega ning jagada lastele lugemissoovitusi. Põhiosa lasterühmade külastustest moodustavad lasteaia ja I kooliastme rühmad, vanemate koolilaste hulgas on külastus väiksem. Viis lasteüritust toimus vene keeles.

2021. aastal jätkus muuseumite ühisprojekt koolipäev „**Puust ja punaseks**“ ning linnalaagri „**8 ühe hoobiga**“. Kaheksa Tallinna vanalinnas paikneva muuseumi ja keskuse koostööna on loodud linnalaagri programm, kus lapsed saavad veeta oma koolivaheaja erinevaid kohti külastades. See annab lapsele võimaluse ühe programmi raames tutvuda mitmete ekspositsioonidega ning osaleda loovates ja arendavates tegevustes. Lisaks on välja töötatud 4.–6. klasside koolipäev „Puust ja Punaseks“, mis annab õpetajale ja õpilastele võimaluse veeta üks hariv ja meeleolukas päev omandades teadmisi looduse, tervise, ajaloo või kaunite kunstide vallast.

Näitused

Keskuse näitustegevus oli mitmekesine ja rahvusvaheline (vt LISA 4. Näitused). Küllastajatele tutvustati keskuse raamatu- ja kunstikogu ning mitmete Eestis ja maailmas tunnustatud kunstnike loomingut. Näituseaasta algas Eesti-Poola suure ühisprojektiga „Robotite muinasjutud“, mis oli pühendatud Stanislaw Lemi 100. sünniaastapäevale. Oma loomingut näitasid rahvusvaheliselt tuntud kunstnikud nagu Aljoscha Blau Saksamaalt, Alessandra Manfredi ja Fabiana Bocchi Itaaliast, Anton Lomajev Venemaalt ning Hanna Karaleva ja Alexander Demidov Valgevenest. Eesti illustraatorite uuemat loomingut tutvustas ühishäitus „Libarebane. Rebase võlu“.

Jätkus koostöö paljude galeriide ja raamatukogudega üle Eesti. Illustratsiooninäitusi eksponeeriti Viljandis, Haapsalus, Tapal, Albus, Kuressaares, Pärnus, Võrus ja Kostiveres.

Eriprojektina toimus sügisel kogu maja haarav tegelushäitus „Raamatuuputus“, mille põhjal loodud haridusprogrammis osales kahe kuu jooksul 31 gruppi üle 500 osalejaga. Tegelushäitus tutvustas mänguliselt põhjamaade mütolooget ja lastekirjandust ning kutsus lapsi üles looma oma lugusid. Näituse idee autor oli Islandi kirjanik ja illustraator Kristin Ragna Gunnarsdóttir, kes külastas ka Eestit ning viis siin läbi töötubasid.

Koostöö raamatukogudega

Lugemisprogramm „Lugemisisu“

Lastekirjanduse keskus veab neljandat hooaega üleriigilist laste lugemisprogrammi „Lugemisisu“. Programmi eesmärk on innustada 5–10-aastasi lapsi lugema, pakkudes selle juurde mängulist lisategevust. Lapsed saavad raamatukogust valida endale lugemiseks meelepäraseid raamatuid. Läbiloetud raamatud pannakse lugemispassi kirja ja täidetakse nende kohta ülesanded. Kooliaasta lõpus premeeritakse kõiki lugemispassi täitnud lapsi lugemisdiploimga. Lasteaialapsed saavad lugemisprogrammis osaleda õpetaja eestvedamisel rühmana. Programmi läbinud rühmasid tunnustatakse lugemisdiploimga.

Lisaks saavad lugemisprogrammis osalevad klassid ja lasteaiaühmad registreeruda raamatukogudes teematundidesse, mille materjale on keskus poolt iga-aastaselt täiendatud ja raamatukogudele kättesaadavaks tehtud:

- Lugemismängude teematunnis on tähelepanu tähe- ja lugemisõppel. Ideid tunnimaterjalide väljatöötamiseks on andnud Eesti Lugemisühingu spetsialistid.
- „Raamatu teekonnan“ tunnis antakse ülevaade, kuidas valmib raamat ning tutvutakse raamatuga mänguliste võtetega. Teksti raamatu saamisloost on kirjutanud Krista Kumberg.
- Kertu Sillaste koostatud illustratsioonitunnis vaadeldakse pildi osakaalu tähtsust lasteraamatus ja erinevaid kunstitehnikaid.
- Teematunnis „Nukitsamehe raamatukogu“ tutvustatakse lasteaialastele mänguliselt raamatukogu olemust. Tund valmis TLÜ vanemteadur Andra Küti osalusel.
- 2021/2022 hooajaks valmis Kätlin Vainola juhendamisel teematund „Teeme ise ajakirja!“, kus meediaõpe on ühendatud loovkirjutamise ülesannetega. Selle raames algatati lastele isetehtud ajakirjade võistlus, mis lõppeb 2022. aasta emakeelepäeval.
- „Lugemisisu“ tundideks on koostatud ka Kahoot online-mäng „Eesti lastekirjanduse kuldvara tosin küsimust“.

Neljanda hooaja stardiks toimus raamatukoguhoidjatele 17. septembril virtuaalne koolitus. Koolitustel tutvustati lugemisprogrammi, Kätlin Vainola ja Varje Mägi (Harju Maakonnaraamatukogust) tutvustasid teematundide materjale, Jaanika Palm uuemat lastekirjandust ning TLÜ doktorant Andra Kütt rääkis „Lugemisisu“ seotusest riikliku õppekavaga. Reaalajas osalejaid oli koolitusel u 120, video järelvaatamisi aasta lõpuks 5800. Raamatute tutvustamise eesmärgil jagasid raamatukoguhoidjad videot ka õpetajatele.

„Lugemisisu“ programmiga liitus 2020/2021 hooajal 147 ja 2021/2022 hooajal 196 raamatukogu.

Lugemisprogrammi hooaeg kestab ühe õppeaasta ja 2021. a juunis olid hooaja kokkuvõtted järgmised:

- liitunud raamatukogusid 147
- liitunud lapsi 5580
- programmi läbinud lapsi 2779
- liitunud lasteaiarühmi 132
- programmi läbinud lasteaiarühmi 112
- üritusi ja teematunde toimunud 756

Koroonakriisist tingituna võttis Vabariigi Valitsus 2020. aastal vastu lisaeelarve, millega eraldati „Lugemisisu“ programmile teavikute ostuks 2020. aastal 70 000 eurot ja 2021. aastal 100 000 eurot. Koordineerides keskuses raamatute tellimist ja hankimist saadi raamatukogudest palju head tagasisidet. Raamatukogud hindasid toetust laste- ja noorteraamatute ostuks väga oluliseks.

2021. aastal alanud „Lugemisisu“ hooaja ettevalmistust toetas kultuuriministeerium raamatukogude arendamise meetmest.

Kirjandusmäng toimus viiendat korda ja oli suunatud 3.–4. klasside õpilastele sooviga tekitada ja hoida noortes lugemishuvi. Mäng on jätkuvalt populaarne ning selles osalevad kõik maakonnad ning Tartu ja Tallinn. Finaal toimus 15. mail zoomis. Omavahel võistlesid paikkondlike eelvoorude võitjad. Osalejad lugesid mänguks valmistudes viimaste aastate jooksul ilmunud teoseid, mille on välja valinud lastekirjanduse eksperdid. Sel aastal oli fookuses lastele suunatud krimikirjandus. Finaalis osales 16 kolmeliikmelist võistkonda Harjumaalt, Hiiumaalt, Ida-Virumaalt, Jõgevamaalt, Järvamaalt, Läänemaalt, Lääne-Virumaalt, Põlvamaalt, Pärnumaalt, Raplamaalt, Tartumaalt, Valgamaalt, Viljandimaalt, Võrumaalt, Tartust ja Tallinnast. Esimesele kohale tulid noored lugejad Gregor Kirpu, Mattias Dvorov ja Kerdo Marten Jürnas **Lääne-Virumaa** võistkonnast (Tapa Gümnaasiumist). Teise koha sai **Võrumaa** võistkond koosseisus Marta Ruthe, Marten Kinna ja Delisa Ernits (Kääpa Põhikoolist). Kolmandale kohale tuli **Läänemaa** võistkond (Kullamaa Keskkoolist), kuhu kuulusid Lola Liivamägi, Brigita Rehe ja Rea Varik. Võitjaid pälvivad auhinnad. Päeva juhtis näitleja Kaarel Targo. Kirjandusmängus osalenud lastele tutvustati Tallinna päeva puhul virtuaaltuuril ka pealinna valvuri Vana Tooma kirevat elukäiku. Kirjandusmängu korraldab keskus koostöös maakondade keskraamatukogude, Tallinna Keskraamatukogu ja Tartu Linnaraamatukoguga. Ettevõtmist toetasid Apollo, fotokunstikeskus Fotografiska, Eesti Tervisemuuseum, Eesti Maanteemuuseum ja Eesti Ajaloomuuseum.

20. oktoobril tähistati 28. korda **ettelugemise päeva**. Vabariigi President tegi sotsiaalmeedia kaudu pöördumise ja luges ette oma lapsepõlve lemmikraamatut „Palle“. Traditsiooniliselt toimus vabariiklik 4. klasside ettelugemise võistlus, mis oli sel korral pühendatud metsale ja kandis pealkirja „Ega mets tühi ei ole“. Kuna metsa teemat leiab nii lastekirjandusest kui ka folkloorist väga palju, ei piiratud jutuvalikut ühegi soovitusnimekirjaga. Finaalvõistlust vedas Ell Juhani. Lugemist hindas žürii:

ERRi toimetaja Kadi Jaanisoo-Kuld, lasteaiaõpetaja Kadri Tiisel ja Anneli Kengsepp keskusest. Finaalvõistlusele eelnesid maakondlikud voorud ning Tallinna ja Tartu linna võistlused, mille läbiviimisel abistasid keskraamatukogude lasteosakonnad ja Tallinna klassiõpetajad. Parimaks ettelugejaks osutus Hugo Marten Härma Jõgeva Põhikoolist. Teise koha saavutas Alfons Väljamäe Tallinna Muusikakeskkoolist ning kolmanda koha sai Hõbe Arro Loo Keskkoolist. Ettelugemise järel tutvusid lapsed lastekirjanduse keskuses avatud tegelusnäitusega „Raamatuuputus“ ning külastasid koos saatjatega Eesti Loodusmuuseumi.

Koostöös Iloni Imedemaa ja Lääne Maakonna Keskraamatukoguga loodud Ilon Wiklandi juubelinäitus „**Pikk-pikk teekond**“ jätkas rändamist mööda rahvaraamatukogusid. Kohvernäitus jõudis pea igasse maakonda. 2021. aasta jooksul sai näituse loost osa 407 lasterühma 6404 osalejaga. Huvi kohvernäituse vastu on suur ja nii rändavad need veel ka 2022. aastal. Mitmed raamatukogud soovivad kohvernäitusega taaskohtuda, sest esimesel ringil jäi aeg liiga lühikeseks.

Lastekirjanike tuur „Tuleme külla!“ külastas 2021. aastal Viljandimaad ja Tartumaad. Viljandis ja Võhmas (01.06) kohtusid noorte lugejatega kirjanikud Kairi Look ja Kadri Hinrikus ning illustraator Elina Sildre, Alatskivi ja Kõrveküla raamatukogus (29.09) aga Jaanus Vaiksoo, Kadri Hinrikus ja kunstnik Anu Kalm. Kohtumistel osales pea 200 alg- ja põhikooli last, lisaks nende õpetajad ja raamatukogude töötajad. Lastekirjanduse keskuse algatatud lastekirjanike tuur sai alguse 2013. aastal. Tuuri korraldamist toetas Eesti Kultuurkapital.

Heategevusfondi Aitan Lapsi! poolt 2018. aastal maaraamatukogudele kingitud 26 eridisainiga laste lugemiskeskusest „**Rampsu raamatukogu**“ olid töös kõikides maakondades ning toetasid „Lugemisisu“ programmi läbiviimist.

2014. aastal üle Eesti haiglate lasteosakondadesse jõudnud **33 raamatukarusselli** on jätkuvalt töös ning 2021. aastal said kõik riigid varustatud uute raamatute ja mängudega.

Beebiraamatust „Pisike puu“ uut trükki ei ilmunud vaid alustati uue väljaande koostamist, mis ilmub 2022. aasta sügisel.

Muud üritused

Kadrrioru Kirjandustänav festival, (11.09) mida korraldab Tallinna Kirjanduskeskus, toimus viiendat korda Kadrriorus. Lastekirjanduse keskus koos ajakirjadega Täheke ja Hea Laps ning Soome instituut pani festivalil püsti lastekirjanduse telgi, et jagada lusti ja põnevust kõige noorematele raamatusõpradele. Toimusid raamatuesitlused, Ilon Wiklandi kohvernäitus „Pikk-pikk teekond“ ja meisterdamine. Raamatuid esitlesid Laura Ertimo, Kairi Look ja Ulla Saar ning tõlkija Leelo Märjamaa. Toimus kohtumine kirjanikuga Leelo Tungal ning viktoriini ja kringlisöömisega tähistati Jaan Rannapi 90. sünnipäeva. Toimus suur õnneloos, mille tulu annetatid Tartus kodutute loomade varjupaigale.

Alustati koostööd **lühifilmide ja animatsiooni festivaliga PÖFF Shorts**. Keskuse osalusel valiti võistlusprogrammi 12 filmi kaheksast riigist, mida näidati Artise kinos. Keskuse žürii (Triin Soone, Ulla Saar, Kadri Naanu) kompetents oli eelkõige hinnata lugu ja selle jutustamist visuaalsete vahenditega. Kokku vaadati läbi pea 50 animafilmi. Festivali raames toimus keskuses Animakooli poolt läbi viidud perehommik, milles osalejad said valmistada oma filmi.

Osaleti eriprogrammiga **Eesti Vabariigi Presidendi roosiaia lasteüritusel** (17.06), kus tutvustati uuemat lastekirjandust ning mängiti tähe- ja sõnamänge Nukitsa juhendamisel.

Keskuse saal on olnud läbi aastate hinnatud **kontserdite** toimumispaik laste muusikakoolidele. Seoses koroonaviirusega toimus kontserte varasemast vähem. Aktiivsemad korraldajad on Tallinna Muusikakeskkool, Nõmme Muusikakool, Nõmme Noortemaja, Lasnamäe Muusikakool ja VHK Muusikamaja.

2022. AASTAL ON KAVAS

- jätkata keskuses vabaaja ja huvitegevusega samas mahus, võimalusel avada koomiksi teemaline laste huviring;
- jätkata koostööd 8 muuseumi ja asutusega programmide „Puust ja punaseks“ ning „8 ühe hoobiga“ läbiviimisel;
- töötada välja külastusprogramm täiskasvanutele;
- korraldada laste suvelaager VASS;
- laiendada koostööd koolide ja lasteaedadega pakkudes neile õppekavaga haakuvaid teema- ja raamatutunde;
- osaleda programmiga kirjandusfestivalidel ja teemapäevadel: kirjandusfestival HeadRead, Kadrioru Kirjandustänav festival, võimalusel alustada koostööd Prima Vista festivaliga autorite toomiseks Tallinna ning Hiiumaa kirjandusfestivaliga;
- tähistada lastekirjandusega seotud tähtpäevi: Eesti kirjanduse kooslugemise päev, emakeelepäev, ettelugemise päev, rahvusvaheline lasteraamatupäev jne;
- arendada ja laiendada lugemisprogrammi „Lugemisisu“, leida programmile täiendavat rahastust;
- koostöös maakonnaraamatukogudega viia läbi XVI Nukitsa konkurss, korraldada üle-eestiline 4. klassi õpilaste ettelugemise võistlus ning lastekirjanike tuurid maakondadesse;
- koostada tegelusnäitus Põhjamaade lastekirjandusest, mis alustaks rändamist mööda rahvaraamatukogusid.

TEENUSVALDKOND: LASTEKIRJANDUSE RAHVUSVAHELISTUMINE

2021. aastal osales keskus virtuaalselt toimunud **rahvusvahelistel raamatumessidel** Istanbulis, Bolognas, Pariisis ja koha peal Frankfurdis. Lisaks oli valik eesti lasteraamatuid väljas Shanghai virtuaalmessil. Lisaks suhtlusele väliskirjastajatega on olulisel kohal kirjanike ja illustraatorite nõustamine ning nende kokkuviiimine väliskirjastustega. Kohtumiste põhjal saab öelda, et kirjastajate huvi eesti lastekirjanduse vastu on jätkuvalt kasvamas. Kasvab ja areneb ka koostöö välismaiste lastekirjandusega tegelevate kultuuriorganisatsioonidega.

Möödunud aastal toimusid autorite välisesinemised Helsingi raamatumessil (Mika Keränen), Islandil (Indrek Koff ja Kertu Sillaste), Poolas (Anti Saar), Saksamaal (Leelo Tungal), Leedus (Kertu Sillaste) ja Londoni raamatumessil (Kristi Kangilaski). Autorite välisesinemiste kohta saab jooksvalt infot keskuse kodulehelt.

Eesti lastekirjanike ja illustraatorite **loomingut avaldatakse jätkuvalt välismaal** ja hoolimata ülemaailmsest pandeemiast ilmus 2021. aastal rekordarv tõlkeid: 48 (aastal 2020: 38 tõlget). Pikemaajalisem tendents on samuti kasvava trendiga – 2022. aastaks on aasta alguse seisuga plaanis juba 44 tõlget (aasta jooksul lisandub neid kindlasti).

2021. aastal olid enim tõlgitud autor Piret Raud, kellel ilmus aasta jooksul võõrkeeltes üksteist raamatut (inglise, saksa, vene, poola, läti, leedu, ungari, hiina ja korea). Enim eesti lasteraamatuid ilmus läti (11), poola (6), taani (4), saksa (4) ja soome keeles (3). On rõõm tõdeda, et eesti lasteraamatute väljaandmine naaberriigis Lätis järjest kasvab. Tänavu ilmusid läti keeles Kadri Hinrikuse, Andrus Kivirähki, Juhani Püttsepa, Indrek Koffi, Ülo Pikkovi, Piret Raua, Reeli Reinausi, Ilmar Tomuski ja Edgar Valteri raamatud. Üle 41 aasta ilmus eesti lastekirjandust taas slovakkia keeles (Ilmar Tomusk). Tähelepanuväärseimateks võõrkeelseteks väljaanneteks võib pidada Kertu Sillaste kahte raamatut „Igaüks teeb omamoodi kunsti“ ilmumist türgi keeles ja „Mina olen kunstnik“ ilmumist kõmri keeles ning Piret Raua raamatu „Lugu väikesest majast, kes tahtis olla kodu“ ilmumist hiina keeles. Tõlgete nimekiri ilmub jooksvalt keskuse kodulehel.

Läinud aasta tõi mitmeid **rahvusvahelisi tunnustusi** meie lastekirjanduse tegijatele. Suurim rahvusvaheline laste- ja noortekirjanduse raamatukogu maailmas, Müncheni noorteraamatukogu, valis oma 2020. aasta lasteraamatute kataloogi „The White Ravens“ 200 tähelepanuväärset laste- ja noorteraamatut 54 riigist 38 keeles. Teist korda järjest oli lõppvalikus lausa kolm Eesti lastekirjanduse teost. Nendeks olid Anti Saare ja Anne Pikkovi raamat „Anni asjad“, Juhani Püttsepa ja Gundega Muzikante raamat „On kuu kui kuldne laev“ ning Triinu Laane ja Marja-Liisa Platsi raamat „Luukere Juhani juhtumised“. Sel aastal jõudsid kataloogi. Andrus Kivirähk ja Marja-Liisa Plats olid 2020 aasta Astrid Lindgreni auhinna nominendid. Hans Christian Anderseni preemia nomainent oli Piret Raud. Lisaks pälvisid Ülo Pikkovi Daila Ozola tõlkes avaldatud raamat „Kop-kop“, Piret Raua Maima Grinberga tõlkes „Lugu Sandrist, Murist, nähtamatust Akslist ja tillukesest emmest“, Mika Keräneni Daila Ozola tõlkes „Armando“, Kairi Looki Guntars Godinši tõlkes „Piia Präänik ja bandiidid“ ja Andrus Kivirähki Guntars Godinši tõlkes „Tilda ja tolmuvingel“ auhinnad Läti Lastekirjanduse Keskuse korraldatud lugemisprogrammis „Laste-, noorte- ja lapsevanemate žürii 2020“. Eesti illustraatorid olid edukad rahvusvahelisel illustratsiooni ja disaini konkursil „Image of the Book“ (Образ книги). Žürii tunnustas kõrgelt Marja-Liisa Platsi, Lucija Mrzljaki ja Katrin Ehrlichi töid.

2021. aastal valmis kolme Balti riigi ühisprojekt: „**Inimõigustealased miniraamatud lastele**“, milles osales igast balti riigist kuus illustraatorit ja kuus kirjanikku, kes lõid kokku 18 raamatukest, mida koostöös partneritega (Läti IBBY osakond, Leedu Vaiku Žeme organisatsioon ja Leedu Kultuuriinstituut) tutvustatakse suurematel Euroopa raamatumessidel ja valitud festivalidele. Plaanis

on töötoad lastele, vestlusringid, autorite tutvustused. Kuna projektiga koos on loodud ka õppematerjal ja see on koos raamatutega tõlgitud 10sse keelde, siis reklaamitakse materjali ka õpetajate ja lastega töötavate organisatsioonide hulgas. Eestist osales projektis illustraatoritest Gerda Märtns, Jaan Rõõmus, Kärt Einasto, Kertu Sillaste, Olga Skomorokhova ja Anna Ring ning kirjanikest Indrek Koff, Helena Läks, Juhani Püttsepp, Sandra Heidov, Reeli Reinaus ja Triinu Laan.

Koostöös Eesti Kirjanduse Keskuse ja Eesti Kirjastajate Liiduga alustati autoreid tutvustavate videoklippide filmimist Prantsuse raamatufestivalile *Normandie Livre*. Kokku koostatakse viis 10-15 minutilist klippi, millest üks on pühendatud lastekirjandusele. Lastekirjanikest tutvustatakse Piret Rauda, Anti Saart, Indrek Koffi ja Kairi Looki. Autoritest ja nende raamatutest räägivad neid prantsuse keelde tõlkinud tõlkijad ja kirjastanud Prantsuse kirjastused.

Aasta olulisimaks uueks väljaandeks on Eesti lasteraamatuillustraatoreid tutvustav kataloog „*I am an Estonian illustrator*“. Kataloogis on esindatud 28 illustraatorit nende loomingut kõige paremini illustreerivate tööde ning lühiresümeeedega. Kataloog on toonud positiivset vastukaja ning tänu sellele on välismaa kirjastustest tulnud illustraatoritele ka tööpakkumisi. Ilmus ka uusi lasteraamatuid tutvustav kataloog „*Children's Books From Estonia 2021*“, kus on esindatud uusi autoreid, näiteks Lucija Mrzljak, Joonas Sildre, Kadri Lepp. Kokku on kataloogis 20 uue raamatu tutvustust. Keskuse ingliskeelne veebilehekülg täienes Kadri Ilvese, Karel Korpi, Anu Kalmi, Kadi Kurema, Lucija Mrzljaki, Priit Rea, Joonas Sildre, Helena Kochi, Kadri Lepa, Priit Põhjale ja Markus Saksatamme profiilidega. Kodulehele lisati 16 ingliskeelset tõlkekatkendit. Väliskirjastajaid ja –partnereid teavitati ingliskeelsete uudistega, et hoida neid kursis eesti lastekirjanduses toimuvaga. Lisaks loodi kodulehel huvi tekitamiseks eraldi uusi raamatuid tutvustav alamleht. 2019. aasta lõpust hakkas ilmuma uudiskiri väliskirjastajatele. Tõlkijate uudiskiri ilmub neli korda aastas, et hoida neid kursis uute ilmuvate lasteraamatutega ja eesti lastekirjanduse uudistega.

Eesti lastekirjanduse info kättesaadavamaks tegemiseks lisati keskuse kodulehele lasteraamatute tõlkijate profiilid. Hetkel on nimekirjas 45 lastekirjanduse tõlkijat, kellest kahekümne kolmel on olemas ingliskeelne profiil (Birgita Bonde Hansen, Carsten Wilms, Consuelo Rubio Alcover, Julija Potrč Šavli, Anna Michalczuk-Podlecki, Viltare Mickevičiene, Maima Grīnberga, Bence Patat, Mónica Segesdi, Cornelius Hasselblatt, Adam Cullen, Daila Ozola, Guntars Godinš, Maia Melts, Kaisu Lahikainen, Anna Kyrö, Maximilian Murmann, Danute Giraite, Martin Carayol, Frans van Nes, Jean-Pascal Ollivry, Daniele Monticelli, Katja Novak).

2021. aasta oli **välisnäituste** korraldamise poolest keeruline. Koroonakriisi tõttu jäid mitmed näitused toimumata sh Bologna rahvusvahelise lasteraamatumessi ajaks planeeritud Eesti illustraatorite rühmanäitus.

Toimusid järgmised välisnäitused:

- “Peace Should be learned in Childhood”, Iraani Kunstnike Foorum, Teheran, Iraan (september 2020);
- Rahvusvahelise Kunsti Laboratooriumi grupinäitus: Minski Kunstipalee, Valgevene (23.02.-08.03.2020)
- Rahvusvahelise Kunsti Laboratooriumi grupinäitus: Loomingukeskus "FESTIVALNÖI", Grodno, Valgevene (23.10.-11.11.2020)
- Rahvusvaheline näituseprojekt "KOLLEGIUM" V.A.Gromõko nimeline Kunstigalerii, Orša, Valgevene (28.02.-27.03.2020)

- Rahvusvahelise Kunsti Laboratooriumi grupinäitus, Rahvusvaheline kunstifestival "ART-MINSK", Minski Kunstipalee, Valgevene (19.11.-30.12.2020)
- Rahvusvaheline näitus "Abrazo de oso", Málaga kultuurikeskus, Hispaania (juuni 2020)
- Viive Noor osales rahvusvahelises projektis „Sea Change“ (Birmingham, Inglismaa).

2022. AASTAL ON KAVAS

- tutvustada eesti lastekirjanike ja illustraatorite loomingut välismaal;
- osaleda raamatumessidel Vilniuses, Bolognas, Londonis, Frankfurtis ja Helsingis;
- luua kontakte väliskirjastajate ja -organisatsioonidega;
- alustada rahvusvahelise lasteraamatumessi Bologna 2025 peakülalise programmi ettevalmistusi;
- aidata eesti lastekirjanikel ja -illustraatoritel tutvustada oma loomingut välismaal, leida võimalusi festivalidel esinemiseks;
- täiendada ja arendada eesti lastekirjandust, autoreid ja tõlkijaid tutvustavat ingliskeelset veebilehte;
- avaldada kirjanikke ja illustraatoreid tutvustavaid trükiseid;
- saata välja eesti lastekirjandust tutvustavat uudiskirja tõlkijatele ja kirjastajatele;
- eksponeerida illustratsiooninäitusi välisriikides ning laiendada koostöövõrgustikku;
- teha rahvusvahelist koostööd Balti riikide miniraamatute tutvustamisel ja levitamisel;
- organiseerida koostöös Eesti Instituudi ja Tuglase Seltsiga kooslugemise päev 30. jaanuaril;
- jätkata koostööd Müncheneri Laste- ja Noorte raamatukoguga "White Raven" kataloogi asjus;
- edasi arendada interaktiivsemat formaati väliskirjastajatele meili teel raamatute tutvustamiseks;
- eksponeerida illustratsiooninäitusi välisriikides ning laiendada koostöövõrgustikku.

LISA 1. Mõõdikud

1. KÜLASTUSED

Jrk. nr.	Nimetus	31.12.2020	sihttase 2021	31.12.2021	sihttase 2022
1.1.	Keskuse külastusi kokku	26 703	26 000	26 419	30 000
1.2.	Keskuse kodulehe külastusi kokku	135 468	100 000	97 524	100 000

2. LASTEKIRJANDUSE ARENDAMINE

Jrk. nr.	Nimetus	31.12.2020	sihttase 2021	31.12.2021	sihttase 2022
2.1.	Teabeallikad				
2.1.1.	Andmebaasis ELLSA autoreid	75	86	90	100
	sh kirjanikud	44	50	54	60
	sh illustraatorid	31	36	36	40
2.1.2.	Koostatud raamatute tutvustusi	116	100	45	40
2.1.3.	Avaldatud raamatute arvustusi	11	10	24	20
2.1.4.	Kirjastatud väljaandeid	5	5	3	17
2.1.5.	Vastatud päringutele	233	200	149	200
2.2.	Koolitused, ettekanded				
2.2.1.	Korraldatud koolitusi	8	7	6	15
2.2.2.	Osalejaid koolitustel (koos veebis osalejatega)	5384	1400	1269	1800
2.2.3.	Ettekandeid	20	20	34	20
2.2.4.	Publikatsioone	8	50	61	50
2.2.5.	Videoõppematerjale	1	1	2	2
2.3.	Loomekonkurssse täiskasvanutele	1	-	2	-
2.3.1.	Pildiraamatute konkurss „Põlvepikuraamat“, laekunud käsikirju	0	-	66	-
2.3.2.	Lastejutuvõistlus „Minu esimene raamat“, laekunud käsikirju	0	-	34	-
2.3.3.	Noorteromaanivõistlus, laekunud käsikirju	30	-	0	-
2.3.4.	Näidendivõistlus, laekunud käsikirju	0	-	0	-
2.3.5.	Töötajate osalemised valdkonna žüriides	25	-	35	-
2.4.	Loomekonkurssse lastele	3	-	2	-
	Sten Roosi muinasjutuvõistlusel osalejaid	367	-	182	-
	Muudel konkurssidel osalejaid	467	-	20	-
2.4.	Tunnustused (keskuse poolt)				
2.4.1.	Antud välja auhindu	7	6	4	5
2.5.	Huviringid lastele keskuses				
2.5.1.	Loovkirjutamine				
	tunde	-	-	58	60
	osalejaid	-	-	28	30
2.5.2.	Illustratsioon (kunstikamber)				
	tunde	-	-	90	90
	osalejaid	-	-	34	50

3. LASTEKIRJANDUSE POPULARISEERIMINE

Jrk.nr.	Nimetus	31.12.2020	sihttase 2021	31.12.2021	sihttase 2022
3.1.	Lugejateenindus				
3.1.1.	Registreeritud lugejaid (aasta jooksul)	1902	2 000	1851	2000
3.1.2.	Raamatukogu külastusi	18 872	20 000	18 292	20 000
3.1.3.	Laenutusi	58 008	58 000	58 933	60 000
3.1.4.	E-kataloogi külastusi	178 555	150 000	106 625	130 000
3.1.5.	E-kataloogi otsinguid	13 381	13 500	13 590	13 500
3.2.	Üritused keskuses				
3.2.1.	Üritusi lastele keskuses	165	200	240	315
	sh mudilastunde	36	60	31	30
	sh raamatutunde	38	50	39	50
	sh teematunde	65	100	108	100
	sh lugemiskoerale lugemisi	13	20	8	20
	sh perehommikuid	19	20	12	20
	sh laste sünnipäeva tähistamisi	11	28	10	25
	sh raamatuesitlusi	5	20	3	20
	sh kontserdeid	9	30	11	30
	sh muid üritusi	5	20	18	20
3.2.2.	Lasteüritustel osalejaid keskuses	4 346	5 000	4 416	5 000
3.2.3.	Üritusi täiskasvanutele keskuses	10	20	35	30
3.2.4.	Täiskasvanute üritustel osalejaid keskuses	533	800	1191	1000
3.3.	Näitused	75	70	77	70
	sh raamatute väljapanekuid keskuses	35	35	36	35
	sh kunstinäituseid keskuses	10	15	15	15
	sh kunstinäituseid mujal Eestis	30	20	26	20
3.4.	Koostööprojektid				
	osalenud lapsed kokku	18 541	8 370	13 072	14 470
3.4.1.	Lugemisprogramm Lugemisisu				
	hooajal osalenud raamatukogusid	109	100	147	150
	osalejaid	3 834	3 500	5 580	5 500
3.4.2.	Nukitsa konkurss				
	osalenud keskraamatukogusid	17	0	0	17
	hääletuses osalejaid	7 25	0	0	6 000
3.4.3.	Kirjandusmäng				
	osalenud keskraamatukogusid	0	17	16	0
	osalejaid	0	300	378	0
3.4.4.	Tegelusnäitus „Pikk-pikk teekond“				
	osalenud raamatukogusid	54	50	65	30
	toimunud teematunde	296	200	407	120
	osalejaid	6 495	4 000	6 404	2 400
3.4.5.	Ettelugemiskonkurss				
	osalenud keskraamatukogusid	17	17	17	17
	osalejaid	-	200	229	200
3.4.6.	Laste loovuslaager VASS				
	osalejaid	67	70	71	70
3.4.7.	Lastekirjanike tuur „Tuleme külla!“ maakonnas				
	osalejaid	190	200	210	200
3.4.8.	Presidendi roosiaia lasteprogramm				
	osalejaid	-	-	70	-
3.4.9.	Kadrioru kirjandustänav festivali lasteprogramm				
	osalejaid	130	100	130	100
3.5.	Kingitud raamatut „Pisike puu“	-	8 000	8630	8 000

4. LASTEKIRJANDUSE RAHVUSVAHELISTUMINE

Jrk. nr.	Nimetus	31.12.2020	sihttase 2021	31.12.2021	sihttase 2022
4.1.	Esindatud autoreid	85	90	84	90
	sh kirjanikud	43	45	45	45
	sh illustraatorid	42	45	39	40
4.2.	Väliskirjastajaid, kes on avaldanud Eesti lasteraamatuid	20	20	42	40
4.3.	Välismaal ilmunud eesti autorite tõlkeid	37	25	55	50
4.4.	Avaldatud keeled	18	12	18	18
4.5.	Osaletud välismessidel (k.a. virtuaalsed)	3	4	4	4
4.6.	Autorite välisesinemisi	4	4	7	7
4.7.	Näituseid välismaal	12	10	15	15

5. RESSURSID

Jrk. nr.	Nimetus	31.12.2019	31.12.2020	31.12.2021
5.1.	Personal			
5.1.1.	Ametis töötajaid	18	18	18
5.1.2.	Koosseisulisi ametikohti	18	18	18
5.1.3.	Koormus	16,5	16,5	16,5
5.1.4.	Kõrgharidusega töötajaid	16	16	16
5.1.5.	Töötajate liikumised	1	1	3
5.2.	Kogud			
5.2.1.	Kokku teavikuid	65 539	67 185	68 351
	sh kinniskogu	32 288	32 917	33 614
	sh laenutuskogu	29 270	30 358	30 765
	sh illustratsioonikogu	3 740	3 910	3 972
5.2.2.	e-kataloogi sisestatud nimetusi	42 344	43 965	45 361
5.2.3.	e-kataloogi sisestatud eksemplare	65 536	67 185	68 351
5.2.4.	Ennistatud teavikuid	30	13	29
5.2.5.	Hoidlate keskmine temp. (Celsius)	21,6	22,2	20,6
5.2.6.	Hoidlate niiskustaseme ülemmäär (%)	46,6	44	36,8
5.3.	Eelarve (eurodes)	815 200	923 729	910 117
5.3.1.	Tegevuskulud	520 239	555 223	535 223
	sh personalikulu	387 688	397 197	397 197
	sh majandamiskulu	132 551	158 026	138 026
5.3.2.	Raamatud „Lugemisisu“ programmile	0	70 000	100 000
5.3.3.	Vahendid Riigi Kinnisvara ASile km-ga	204 250	213 233	219 134
5.3.4.	Investeering (teavikud kogusse)	23 000	23 000	23 000
5.3.5.	Omatulu	59 070	54 183	24 720
5.3.6.	Toetused projektidele	8 641	8 090	8 040

LISA 2. Publikatsioonid

Artiklid

1. Jaanika Palm. „Kus kirjutajaid, seal lugejaid? 2020. aasta lastekirjanduse ülevaade“ (Looming 2021, nr 5)
2. Jaanika Palm „Millest räägivad mullused head laste- ja noorteraamatud?“ (Õpetajate Leht 12.03)
3. Jaanika Palm „Lasteraamatute abil läbi raskuste“ (Edasi 2.04)
4. Jaanika Palm „Milleks meile lasteluule?“ (Rahva Raamatu blogi 17.06)
5. Jaanika Palm „Tähelepanekuid kiusamisest lasteraamatuis“ (Lastekaitseliidu ajakiri „Märka Last“ 2021, oktoober)
6. Jaanika Palm „Kuidas kasvatada raamatulapsi?“ (Belgia Eesti Kooli 10. sünnipäeva ajaleht, 2021 detsember)
7. Jaanika Palm „Reet Krusteni nekroloog“ (Sirp 2.07.2021; Looming 2021, nr 7)
8. Jaanika Palm „Juhani Püttsepp – jutuvestja, kes annab hääle kaitsetutele“ (ilmumas ELM 2022).
9. Jaanika Palm „Juhani Püttsepp „On kuu kui kuldne laev““ (ELM, 1)
10. Jaanika Palm „Triinu Laan „Luukere juhani juhtumised““ (ELM,1)
11. Jaanika Palm „Lasteraamat, mis ei kuulu üksnes lastele“ (Maarja Kangro „Isa kõrvad“ Eesti Päevaleht 4.01.)
12. Jaanika Palm „Pole teemat, mida lastekirjanduse käsitleda ei saaks“ (Juhani Püttsepp „On kuu kui kuldne laev“, Postimees 29.01.)
13. Jaanika Palm „Kadri Hinrikuse „Elevandile saab raskel hetkel toetuda“ (Postimees 16.07.)
14. Jaanika Palm „Erinevused, ületootamine, koolikiusamine. Tänapäeva valupunktid jõuavad lastekirjandusse“ (Tiina Laanem „Kollase kassi komando“, „Mina, Meg ja meie klass“; Eesti Päevaleht 3.03.)

Kodulehe rubriik Kuu raamat

1. Jaanika Palm. „Juhani Püttsepp „On kuu kui kuldne laev“
2. Jaanika Palm „Aino Pervik „Tuulelohe leiab sõbra““
3. Jaanika Palm „Kertu Sillaste „Appi““
4. Jaanika Palm „Anti Saar „Kuidas minust ei saanud kirjanikku““
5. Jaanika Palm „Jenny Jägerfeld „Minu suurejooneline elu““
6. Jaanika Palm „Sarah Crossan „Iiris““
7. Jaanika Palm „Rob Harrell „Vidusilm““
8. Jaanika Palm „Rebecca Dautremer „„Jacominus Gainsborough’ paremad päevad““
9. Jaanika Palm „Mo Willems „Me oleme raamatus!““
10. Jaanika Palm „Anja Portini „Raadio Popov““
11. Berit Berg „Sally Harris „Topelt-Feliks““

Uudiskirja rubriik Varakamber

1. Jaanika Palm „Robert Vaidlo „Lood Kukeleegua linnast“, 1965“ (ELK uudiskiri,1-2)
2. Jaanika Palm „Hando Runnel „Mõtelda on mõnus“, 1982“ (ELK uudiskiri, 3)

3. Jaanika Palm „Pille Kippar „Tere, tere, Tiipajalga!", 1975" (ELK uudiskiri, 4)
4. Jaanika Palm „Alide Dahlberg „Väike Mai", 1949" (ELK uudiskiri, 5)
5. Jaanika Palm „Rein Raamat "Suur Tõll", 1982" (ELK uudiskiri, 9)
6. Jaanika Palm „Karl August Hindrey „ „Lõhkiäinud Kolumats""ja teised piltlood", 1979" (ELK uudiskiri, 10)
7. Jaanika Palm „Viivi Luige „Tubased lapsed", 1979" (ELK uudiskiri, 11)
8. Jaanika Palm „Juta Kaidla "Laanerahva talvepidu", 1956 (ELK uudiskiri 12)

Postimees Apollo raamatuportaali tutvustused

1. Jaanika Palm „7 põnevat raamatut, mis teevad lapse targemaks“, 22.01, <https://raamatud.postimees.ee/7161466/7-ponevat-raamatut-mis-teevad-lapse-targemaks>
2. Jaanika Palm „6 soovitud lastele: raamatud meie salapärasest sõpradest, kassidest“, 9. 02, <https://raamatud.postimees.ee/7175690/6-soovitud-lastele-raamatud-meie-salaparastest-sopradest-kassidest>
3. Jaanika Palm „5 kevadist pildi- ja juturaamatut, mille lapsed heaks kiidavad“, 6.04,
4. <https://raamatud.postimees.ee/7218188/5-kevadist-pildi-ja-juturaamatut-mille-lapsed-heaks-kiidavad>
5. Jaanika Palm „5 rohelist raamatut seiklushimulistele lastele, kes loevad“, 13. 05, <https://raamatud.postimees.ee/7247207/5-rohelist-raamatut-seiklushimulistele-lastele-kes-loevad>
6. Jaanika Palm „Eesti Lastekirjanduse Keskus soovib pildiraamatuid, millest on ka suurtel ühtteist õppida“, 9. 06, <https://raamatud.postimees.ee/7267934/eesti-lastekirjanduse-keskus-soovib-pildiraamatuid-millest-on-ka-suurtel-uhhteist-oppida>
7. Jaanika Palm „6 vahvat lasteraamatut, mille abil asuda tasapisi kooliellu sisse elama“, 11. 08, <https://raamatud.postimees.ee/7312861/6-vahvat-lasteraamatut-mille-abil-asuda-tasapisi-kooliellu-sisse-elama>
8. Jaanika Palm „6 Jaan Rannapi lasteraamatut, mida kõik Eesti lapsed võiksid lugeda“, 8.09, <https://raamatud.postimees.ee/7333116/6-jaan-rannapi-lasteraamatut-mida-koik-eesti-lapsed-voiksid-lugeda>
9. Berit Berg „6 lasteraamatut, mis viivad meid metsa (ja teevad targemaks ka)“, 21. 10, <https://raamatud.postimees.ee/7366669/6-lasteraamatut-mis-viivad-meid-metsa-ja-teevad-targemaks-ka>
10. Jaanika Palm „6 põnevat juturaamatut, mida koleda ilmaga lugeda“ 26. 11, <https://raamatud.postimees.ee/7394597/6-ponevat-juturaamatut-mida-koleda-ilmaga-lugeda>
11. Berit Berg „7 värsket lasteraamatut, millega jõulutunnet luua“, 14. 12, <https://raamatud.postimees.ee/7407997/7-varsket-lasteraamatut-millega-joulutunnet-luua>

Ajakirjas Nukits ilmunud artiklid

1. Krista Kumberg „Iseloomuga asjad“
2. Jaanika Palm „Kas Sipsikust jääb kultuurimällu ainult rõhatus?“
3. Hasso Krull „Piltide lugemine“
4. „Anne Pikkov: Tegelikult on see ime, et meil on nii rikkalik valik eestikeelseid lasteraamatuid“ Regina Lukk-Toompere intervjuu illustraator Anne Pikkoviga
5. Riin Luks „Vaimse tervise häirete kujutamine algupärase noortekirjanduses“
6. Mirjam Kaun „Noored raamatukokku! Aga kuidas?“

7. „Mida arvavad noored lugemisest“
8. Aile Laats „Kirjanduslik haritus ehk Millest on mul vanaemaga rääkida?“
9. Sandra Jürgenson „Suvevaheaeg koos raamatuga“
10. Ene Michelis „Rita Raudsepp – raudselt raamatuinimene. Aasta lasteraamatukoguhoidja 2020“
11. Leelo Märjamaa „IBBY Eesti uudiseid“
12. Indrek Koff „Jean-Claude Mourlevat, muinasjutumeister“
13. „Mourlevat: Kunagi ei tohi mõelda selle peale, mis lugejatele meeldib“ Leelo Märjamaa intervjuu kirjanik Jean-Claude Mourlevat'ga

Mujal ilmunud artiklid

1. Krista Kumberg „Mustrimotiivid tuttavalt taustal ehk Tõlkekirjandus lastele ja noortele aastal 2020“ Sirp 19.03, <https://www.sirp.ee/s1-artiklid/c7-kirjandus/mustrimotiivid-tuttaval-taustal-ehk-tolkekirjandus-lastele-ja-noortele-aastal-2020/>
2. Jaanus Vaiksoo „Seitseteist kevadist hetke eesti lastekirjandusega“, Sirp 19.03, <https://www.sirp.ee/s1-artiklid/c7-kirjandus/seitseteist-kevadist-hetke-est-lastekirjandusega/>
3. Britt Ernewein „Meie laste lemmikraamatud“, Pere ja Kodu 2021, nr 11
4. Anneliis Lepp „Piirideülesed pildiraamatud“, Sirp 01.10, <https://sirp.ee/s1-artiklid/c6-kunst/piirideulesed-pildiraamatud/>

LISA 3. Ettekanded

ELKi Eesti lastekirjanduse aastakoosolek (04.03, Tallinn)

- „Kus kirjutajaid, seal lugejaid? Lastekirjanduse aastaülevaade 2020“ (Jaanika Palm)
- „Terad ja sõklad. Eesti lasteraamatuillustratsioon 2020“ (Viive Noor)
- „Mustrimotiividest tuttavalt taustal. Tõlkekirjandus lastele 2020“ (Krista Kumberg)

Tartu algupärase lastekirjanduse päev (15.04, Tartu)

- „Raamatust filmi. Sipsiku juhtum“ (Jaanika Palm)

ELKi lasteraamatukoguhoidjate õpipäev „Digitoremaid lugemisvõimalusi lastele“ (19.05, Tallinn)

- „Noorte seiklused digidžunglites“ (Diana Poudel)
- „Lemmikraamat alati taskus! E- ja audioraamatute võidukäik rakenduste abil“ (Teele Niidas)
- „Heliraamatute võlu ja valu“ (Andres Tiisler)
- „Viipekeelsed muinasjutud/unejutud – uus reaalsus?“ (Tiit Papp)
- „E-raamatukogude võimalused lastele ja noortele“ (Andrea Ruud)
- „Digivahendid lugude loomiseks“ (Maria Jürimäe)
- „Lugemisrõõm lastele ja noortele e-keskkondades“ (Merle Tanilsoo)
- „Audioraamatud ja kirjandussaadet Lastekraan.ee veebilehel“ (Kadri Tiisel)
- „Juturiul“ (Elisabet Reinsalu)

Lasteraamatukoguhoidjate suveakadeemia (26.08, Tartu)

- „Uuem laste- ja noortekirjandus“ (Jaanika Palm)

ELKi lugemisprogrammi „Lugemisiis“ stardikoolitus (17.09, Tallinn)

- „Värsket lugemist lastekirjandusest“ (Jaanika Palm)
- „Lugemisiis“ ja riiklik õppekava (Andra Kütt)
- „Lugemisiis“ ning algklasside lugemispassi ja teematundide tutvustus (Anneli Kengsepp)
- Uue teematunni „Teeme ise ajakirja!“ tutvustus (Kätlin Vainola)
- „Lugemisiis“ lasteaiarühmadele. Lugemispassi tutvustus ja senised kogemused (Varje Mägi)

Tallinna Keskraamatukogu noortekirjanduse päev „Mina loen, aga sina?“ (21.09, Tallinn)

- „Millest ja kuidas räägivad värsked noorteraamatud?“ (Jaanika Palm)

Eesti Kirjandusmuuseumi lasteaia- ja põhikooli esimese astme õpetajate eesti keele seminar „Meie kiisul kriimud silmad ehk lugev laps“ (7.10, Tartu)

- „Milleks mudilasele raamatud ja lugemine“ (Jaanika Palm)

ELKi seminar „Laps kirjanduses 9. Laps ja keskkond“ (26.10, Tallinn)

- „Rebase representatsioon Sara Pennypackeri jutustuses „Pax““ (Jaanika Palm)
- „Keskkonnaküsimused soome lastekirjanduses 2020ndatel“ (Kaisa Laaksonen)
- „Igaüks peab oma aeda harima“ (Krista Kumberg)
- „Loomad lasteraamatuillustratsioonidel: realismi ja fantastika pingeväljas“ (Mari Niitra)
- „Loomad eesti murdeaabitsates“ (Kadri Tüür)
- „Töölislaps ja tema keskkond 20. sajandi alguse töölikirjanduses“ (Hegely Klaus)
- „Suurte keskkonnakatastroofide (eel)kaja Nõukogude Eesti lastekirjanduses“ (Elle-Mari Talivee)
- „Saage tuttavaks, lapsed ja loomad“ (Aleksi Turovski)

Võru Instituudi konverents „Vaade Kreutzwaldile ristimetsade kaitsmise ajal“ (29.10, Võru)

- „Kalevipoeg“ laste lugemislaua“ (Jaanika Palm)

ERÜ Kooliraamatukoguhoidjate sektsiooni teabepäev (29.11, Tallinn)

- „Kuidas saavad raamatud olla noortele abiks vaimse tervise hoidmisel. Noortekirjandus ja vaimsed probleemid“ (Jaanika Palm)

EUNICA infopäev ELKis (27.10, Tallinn)

- Lastekirjanduse keskuse rahvusvahelised projektid (Ulla Saar)
- Lastekirjanduse keskuse rahvusvahelised näitused (Viive Noor)

Kalli-kalli lasteaiaõpetajate õpipäev ELKis (25.11, Tallinn)

- „Eesti Lastekirjanduse Keskuse tegevus lugemise propageerimisel“ (Ulla Saar)

LISA 4. Näitused

Näitused keskuses:

- „Valged jõulud“ (detsember 2020 – jaanuar 2021)
- Eesti-Poola ühisprojekt „Robotite muinasjutud“ (12.02.-13.03.2021)
- Eesti illustraatorite näitus „Libarebane. Rebase võlu“ (03.05.-15.05.2021)
- Hanna Karaleva & Alexander Demidov „Elus-elutu“, Valgevene (18.05.-11.06.2021)
- Aljoscha Blau „Guašiga kirjutatud lood“, Saksamaa (15.06.-16.07.2021)
- Alessandra Manfredi „Loodusega üks“, Itaalia (03.08.-27.08.2021)
- Fabiana Bocchi „Unelmate teater“, Itaalia (31.08.-14.10.2021)
- Ülle Meister „Pildid, mis kunagi raamatusse ei jõudnud“ (02.08.-19.08.2021)
- „Libarebane. Rebase võlu“, nukukunstinäitus (09.08. 30.09.2021)
- „Savi“ (22.09.-21.11.2021)
- Bari koomiksikooli Grafite - Scuola di Fumetto, Disegno e Illustrazione õppejõudude näitus (18.10.-27.11.2021)
- Viive Noore väike jõulunäitus (02.12.2021-29.01.2022)
- Anton Lomajev „Pähklipureja“, Venemaa (11.12.2021-29.01.2022)
- „Millest jutustab mets“, nukukunstinäitus põõningugaleriis (08.12.2021.-30.01.2022)

Näitused välismaal:

Balti riikide ühisnäitus „Running with Wolves. Werewolf“

- Museo di Villa Arbusto, Ischia, Napoli (07.10.-20.11.2021)
- Fondazione Creativi Italiani, Rooma (24.11.-15.12.2021)
- Museo Civico, Frigento, Itaalia (18.12.2021-16.01.2022)

Grupinäitus „Secret Lives III“

- Szczecin, Pommeri hertsogite loss (24.02-05.04.2021)
- Gdańsk, Läänemere kultuurikeskus (06.05-27.06.2021)

Tallinna 6. rahvusvaheline illustratsioonitriennaal (TIT 2020), eesti kunstnike tööd rändnäitusena,

- Tušino kunstigalerii, Moskva (10.02.-28.02.2021)
- Venemaa Riiklik Lasteraamatukogu, Moskva (11.03-11.04.2021)
- Krasnoarmeiski linna kunstigalerii, Venemaa (28.04-31.08.2021)

Grupinäitus „Sirvime eesti lasteraamatuid“ IV

- A.Gribojedovi nimeline lasteraamatukogu, Moskva (25.03-30.04.2021)
- A.Barto nimeline lasteraamatukogu, Moskva (12.05-31.05.2021)

TIT 2020, eesti kunstnike tööd rändnäitusena & „Sirvime eesti lasteraamatuid“ IV

- Mõtischi linna kunstigalerii, Venemaa (07.10-14.11.2021)

Stanislav Lemi 100 sünniaastapäev, grupinäitus "Robotite muinasjutud"

- Filia Gdańska WiMBP, Gdansk, Poola (22. 10 - 30.11. 2021.

Bratislava illustratsioonibiennaal (BIB 2021):

- Bratislava, Slovaki rahvusmuuseum – Bratislava lossi ajaloomuuseum (15.10.2021 – 09.02.2022)

„Jõulumuinasjutt“ (3 isikunäitust, eesti illustraatorite jõuluteemaline ülevaatenäitus)

- Kultuurikeskus IOrop, Söktövkar, Komi Vabariik (08.12.2021-18.01.2022)

Grupinäitus „Sirvime eesti lasteraamatuid“ V

- Pihkva Teadusraamatukogu, Venemaa (15.12.-2021-26.01.2022)

Katrin Ehrlich, Viive Noore ja Ulla Saare osalemine AÜE-s rahvusvahelisel illustratsiooninäitusel Sharjah Exhibition for Children's Books Illustrations (19.05.-29.05.2021).

Katrin Ehrlich ja Viive Noore osalemine AÜE-s rahvusvahelise illustratsiooninäituse valiknäitusel Dubais (27.05.-30.05.2021)

Viive Noore osalemised:

- IBBY aunimekirja kantud kunstnike näitusel „Dark Tales“ Peterburi Kunstnike Liidu näitusesaalis seoses IBBY 37. Maailmakongressiga Moskvast (24.08.-05.09.2021)

- IBBY aunimekirja kantud kunstnike näitusel „Muinasjutt valguse ja pimeduse vahel“ Nevski haruraamatukogus nr.7 (01.12.2021.-18.01.2022)
- Grupinäitusel „In Search of Beauty“, MO. C.A. Gallery, Rooma (09.06.-17.06.2021)
- Kaasaegse kunsti biennaalil „Keskond-mälu-tulevik“, Puglia (25.09.2021.-15.01.2022)

Näitused mujal Eestis

Grupinäitus „Secret Lives III“

- Kondase Keskus, Viljandi (09.09.-24.10.2021)
- Eesti Rahva Muuseum, (detsembrist 2021- veebruar 2022)

Tapa Linnaraamatukogus:

- Valgevene graafika (27.01.-27.02.2021)
- Eesti illustraatorite kevadnäitus (01.03.-30.04.2021)

Saare Maakonna Keskraamatukogus:

- Viive Noore jõulunäitus "Talveootus" (04.01.- märtsi lõpp 2021)
- Viive Noore juubelinäitus „Jalutuskäik“ (01.06.-29.08.2021)
- Alessandra Manfredi "Loodusega üks", Itaalia (01.10.-17.11.2021)
- Fabiana Bocci "Unelmate teater", Itaalia (17.11.2021-30.01.2022)

Lääne Maakonna Keskraamatukogu lasteosakonnas:

- „Haldja sünnipäev. Viive Noore juubelinäitus“ (detsember 2020-09.02.2021)
- „Mägedest mereni“ (11.02–20.04.2021)
- Stanislav Lemi 100 sünniaastapäev, grupinäitus "Robotite muinasjutud" (23.04.–08.06.2021)
- Eesti illustraatorite näitus „Libarebane. Rebase võlu“ (08.06.–25.08, 2021)
- „Elus. Elutu“ Hanna Karaleva ja Aleksei Demidov, Valgevene (11.09.-05.11.2011)
- „Loodusega üks“ Alessandra Manfredi, Itaalia (22.11.2011.-30.01.2022)

Viimsi raamatukogus:

- Regina Lukk-Toompere isikunäitus "Kõik on olemas" (märts-juuni 2021)
- Viive Noor „Jalutuskäik“ (03.12.2021-30.01.2022)
- Viive Noor „Armastuse puu“ (03.12.2021-30.01.2022)

Anija Valla Keskraamatukogus Kehras „Lasteraamatuillustratsioonid eesti kunstnikelt" (17.01.-mai lõpp 2021)

Pärnu Ülejõe põhikoolis:

- Eesti illustraatorite ülevaatenäitus (09.11.2020-21.11.2021).
- „Väike Grimm“ (25.01.-11.06.2021)
- Viive Noore suur isikunäitus (september 2021-22.10.2021)
- Regina Lukk-Toompere isikunäitus "Kõik on olemas" (25.10.2021.-veebruar 2022)

Kohila raamatukogus Regina Lukk-Toompere isikunäitus "Kõik on olemas" (07.08.-16.10.2021)

Pelgulinna rahvamajas Ülle Meister „Pildid mis kunagi raamatusse ei jõudnud“ (september-november 2021)

Kostivere veskis „Väike Grimm“ (juuli-september 2021)

LISA 5. Töötajate osalemised komisjonides ja žüriides

- Triin Soone - riiklike kultuuripreemiate žürii, Balti Assamblee kirjandusauhinna žürii, PÖFFi animafilmide žürii, Edgar Valteri nimelise illustratsioonipreemia žürii, Kultuurkapitali kirjanduse sihtkapitali liige, Kultuurkapitali Traducta programmi komisjoni liige, regionaalse kultuuritegevuse toetamise hindamiskomisjoni liige, kirjanikupalga määramise komisjoni liige, rahvaraamatukogude nõukogu liige, hoiuraamatukogu nõukogu esimees, ERKF Härmatali allfondi halduskogu esimees
- Anneli Kengsepp – Tallinna Lastekaitse Ühingu esseekonkursi žürii, heade laste- ja noorteraamatute žürii
- Anne Kõrge - heade laste- ja noorteraamatute žürii, lastejutuvõistluse žürii, Paabeli Torni auhinna žürii esimees
- Kadri Naanu - PÖFFi animafilmide žürii
- Viive Noor - Ilon Wiklandi nimelise noore kunstniku preemia žürii, rahvusvahelise raamatukunstikonkursi „Image of the Book“ žürii
- Jaanika Palm – Eesti Kultuurkapitali lastekirjanduse žürii, heade laste- ja noorteraamatute žürii, lastejutuvõistluse žürii, K. E. Söödi luulepreemia žürii
- Ulla Saar - Kultuurkapitali Traducta programmi komisjoni liige, PÖFFi animafilmide žürii, Põlvepikuraamatu konkursi žürii
- Liis Sein - 5 kauneima lasteraamatu žürii, Sten Roosi muinasjutuvõistluse žürii, Põlvepikuraamatu konkursi žürii
- Tiina Undrits - heade laste- ja noorteraamatute žürii
- Ülle Väljataga – lastejutuvõistluse žürii, Sten Roosi nimelise muinasjutuvõistluse žürii